

Škofja Loka
dz 0
MOZAIK
2014

070.489(497.4Železniki)

120140256,4

COBISS c

KNJIŽNICA ŠKOFJA LOKA

OZAIK

4

Oktober 2014

DOMEL *ustvarjamo gibanje*

KNJIŽNICA
IVANA TAVČARJA
ŠKOFJA LOKA

Nova merilnica
Domel na sejmu Cwieme
Od šoferja do ministra
Jet modelarstvo
Srečanje Selo, Sela, Sele

Romana Lotrič
Glavna urednica

Letošnja jesen se je tudi za nas začela zelo barvito.

Beseda urednice	2
Uvodnik	3
Kratke novice	4
Nova merilnica	5
Razvojni obrat	6
Podeljena nacionalna priznanja GZS za inovativne dosežke v preteklem letu	7
Ponovno uspešen nastop na sejmu	8
Domel piše TPM zgodbo o uspehu	9
Svet delavcev kapitalsko povezanih družb del projekta Most	9
Od šoferja do ministra	10
Nagrajenci natečaja	12
Jet modelarstvo	15
Nov defibrilator in naše srce	17
Srečanje Selo, Sela, Sele pod okriljem TD Selca	20
Plavalni klub Ratitovec Železniki	21
Računalniški nasveti	21
Izlet v Izolo	22

Gospodarska zbornica Slovenije je podelila nacionalna priznanja za najbolj inovativna podjetja. Domel je prejel zlato priznanje za inovacijo sesalna enota v kapsuli. Časopisna družba Dnevnik pa je našemu krovnemu podjetju Domel Holding podelila gorenjsko Gazelo.

Predstavljamo prenovljen oddelek merilnice, kjer so predpisani strogi predpisi glede vibracij, ravnosti tal in klimatskih pogojev. V okviru informacijskega sistema SAP imamo oblikovane obrate, ki so nosilci stroškov po programih. Udeležili smo se sejma Cwieme v Berlinu, ki je eden od najpomembnejših specializiranih sejmov za nas na mednarodnem trgu. Predstavljamo našo receptorko, ki vsakogar sprejme s prijaznostjo in z nasmeškom. V majski številki Mozaika je bil objavljen razpis za esej Če bi bil/a direktor/ica Domela. V tokratni številki predstavljamo pisce zmagovalnih esejev in njihova dela.

Prosti čas posvečamo različnim konjičkom, med njimi je tudi modelarstvo. Spet drugi prosti čas posvetijo mladim, ki se urijo v plavanju. Naši bivši zaposleni pa radi skočijo na kratek izlet na obalo.

Veseli smo, da se naš odbor povečuje ter se zahvaljujemo vsem piscem, ki prispevajo svoj kamenček v Mozaik.

Prijetno branje vam želi uredniški odbor.

DOMEL®

Domel, proizvodnja elektromotorjev in gospodinjskih aparatov Železniki, d.o.o.
Otoki 21, 4228 Železniki, Slovenija, tel.: +386 4 51 17 100,
fax: +386 4 51 17 106, info@domel.com; www.domel.com

MOZAIK - brezplačno glasilo podjetja Domel d.o.o.
naslov uredništva: Glasilo Mozaik - Domel, Otoki 21, 4228 Železniki
tel.: 04 51 17 192, fax: 04 51 17 193; e-mail: stefan.bertoncelj@domel.si
Odgovorni urednik: Štefan Bertoncelj

Glavna urednica: Romana Lotrič

Člani odbora: Tadeja Bergant, Barbara Bertoncelj, Nataša Dolenc, Nina Drol,
Anita Habjan, Danica Jelenc, Štefka Jeram, Janja Kozjek, Aleksander Volf,
Andrej Šuštar, Marija Demšar, Blaž Benedik, Matej Galjot, Roman Megušar

Foto: Barbara Bertoncelj, Anita Habjan, Roman Megušar, GZS, Tine Benedičič,
arhiv Gordana Cvijič, arhiv Klemen Rant, arhiv Domel
Grafično oblikovanje: Klemen Budna/GTO Košir; Lektorica: Majda Tolar;
Tisk: Tiskarna GTO Košir; Leto 2014, Številka 4; Letnik 34; Izvodov: 1750
Stališča avtorjev ne odražajo nujno stališč uredništva.

Na naslovnici: Prejemniki zlatega priznanja GZS, (foto Barbara Bertoncelj)

Drage sodelavke, spoštovani sodelavci!

Prvih devet mesecev poslovnega leta 2014 smo v skupini Domel uspešno zaključili. Načrtovano povečanje obsega prodaje smo presegli. Ocenjujemo, da bo poslovni načrt za leto 2014 v celoti realiziran oziroma na nekaterih programih celo presežen.

Jožica Rejec
Direktorica - CEO

Največji presežki načrtovanih dinamičnih obsegov prodaje so na programih EC puhal, avtomobilskem programu in EC motorjih za vrtna orodja. Programi sesalnih enot, motorjev in EC motorjev za prezračevalne sisteme so skladni z načrtovanim obsegom prodaje. Razvojni projekti tečejo po predvidenih časovnih potekih, tako na področju sesalnih enot kot elektronsko komutiranih sistemih in komponentah. Pri realizaciji projektov tesno sodelujemo z našimi kupci, ki od nas pričakujejo vrhunske rešitve. Te pomenijo konkurenčno prednost na globalnem trgu in utrjujejo našo pozicijo ter so temelj zaupanja in osnova za nadaljnjo rast sodelovanja.

Reorganizacija v Domelu je prinesla še nove spremembe: združitev Poslovne enote Sesalne enote in Poslovne enote Motorji v Poslovno enoto Kolektorski motorji. Vodenje je s 1.9. prevzel Tomaž Stanonik. Vodenje Poslovne enote Komponente je prevzel s 1.9. Gregor

Jelenc. Med vsemi podjetji v skupini Domel je bil sklenjen sporazum o enakih pogojih za vse zaposlene.

Skrbno pripravljamo poslovni načrt skupine Domel za leto 2015. Cilji so realni in ambiciozni s predvideno rastjo na novih programih. Predvideno je nadaljnje povečevanje produktivnosti in učinkovitosti ter zmanjšanje rasti stroškov. Razvojni in tržni poudarek je na uresničevanju naše vizije.

Vztrajni trajnostni razvoj, rast pozicije razvojnega dobavitelja sesalnih enot, graditev stebra EC tehnologij in komponent ter stalno izboljševanje vseh procesov že dajejo rezultate. Naše vrednote nas vodijo v nadaljnjo rast in iskanje novih inovativnih rešitev.

KRATKE NOVICE

Andrej Šuštar

Domel doniral sredstva za novo gasilsko vozilo

Interveniranje prostovoljnega gasilskega društva Železniki obsega 164 km² ter nekaj več kot 7.000 prebivalcev. V primeru naravnih nesreč in požarov se gasilci soočajo s pomanjkanjem vode. Zato je ena od prioritet društva usmerjena v nakup novega gasilskega vozila s cisterno GVC 24/50. Naše podjetje je društvu priskočilo na pomoč pri zbiranju finančnih sredstev.

Sodelovanje Domela s podjetjem Kinematica v ZDA

Ameriški nacionalni inštitut za zdravje (NIH) je septembra organiziral razvojni festival in sejem, ki je potekal v mestu Bethesda, zvezna država Maryland, ZDA. Domel je skupaj s podjetjem Kinematica predstavil novo aplikacijo za farmacevtsko industrijo. Aplikacija bistveno izboljša obstoječe kontrolne postopke pri testiranju aktivne substance v zdravilih.

Petra Dobravec ima zagotovljen nastop na OI

Naša sodelavka Petra Dobravec si je na svetovnem prvenstvu v Granadi zagotovila nastop na olimpijskih igrah v Riu de Janeiru 2016.

V disciplini zračna pištola se je z drugim mestom v kvalifikacijah uvrstila v finale ter dosegla odlično četrto mesto. S tem je izpolnila normo za nastop na olimpijskih igrah 2016 v Riu. Zadelala je 385 krogov, kar je tudi nov izenačen državni rekord.

Za dosežen uspeh ji iskreno čestitamo.

Inovacije na trgu sušenja tal po poplavih

Firma Corroventa dokazuje, da z inovacijami v sušenju tal po poplavih dosegaš vsestransko pozitivne učinke. Prizadeti v poplavih se vrnejo v suha stanovanja, zavarovalnice prihranijo denar, posel s sušilci pa tudi dobro teče.

Najnovejša generacija aparatov našega kupca Corroventa se lahko poveže v mrežo in priključi na svetovni splet.

Preko interneta lahko upravljate s procesom sušenja in nadzirate delovanje. Pomemben del k inovaciji vsekakor prispevajo tudi naša puhalca z vse bolj kompleksno programsko opremo v njih. Na sliki so predstavniki Corrovente in Domela na zadnjem poslovnem obisku.

NOVA MERILNICA

Nova merilnica se nahaja v proizvodni hali, za linijami gredi, na levi strani pred pisarno mojstrov. Je povsem ločena enota. Sestavljena je iz dveh delov, ki smo ju poimenovali MERILNICA-KMS in MERILNICA-PISARNA. Uradni dostop v merilnico je iz proizvodnje, orodjarji dostopajo z nasprotne strani, erozije. Iz obeh smeri je vstop v MERILNICO-PISARNO. Od tu naprej je vstop skozi vetrolov v MERILNICO-KMS.

Anita Habjan

V prostoru KMS se nahaja oprema, ki ima zelo strogo predpisan max. zgornji nivo vibracij, ravnost tal in klimatske pogoje (temperatura, vlažnost in temperaturni gradient). Glede na meritve vibracij, ki so bile izvedene s strani sodelavcev iz razvoja, smo se odločili za novo talno ploščo. Najbolj zahtevna oprema glede pogojev je bil koordinatni merilni stroj Leitz, nova pridobitev merilnice, ki se ponaša z razredom točnosti 1,0 +L/550 μm (na 1,5 m to pomeni 3,73 μm), kar je bila tudi glavna zahteva orodjarne. Max. obremenitev je 1750 kg. Prednost tega stroja je fiksna glava, saj je zaradi nje stroj bolj natančen in v bistvu je ta stroj najtočnejši stroj v Sloveniji. Seveda pa ima fiksna glava tudi svoje slabosti, predvsem nefleksibilno upravljanje s tipali. Po zadnjih podatkih je tudi neizvedljivo merjenje z minimalnim premerom tipala 0,3 mm (važen, a napačen podatek v predstavitvenem katalogu stroja, kako to, še čakam odgovor). Poleg novega KMS stroja se v tem prostoru nahajata še dva, večji Global IMAGE in manjši Dea Mistral. Večji Mistral je ostal v orodjarni, uporabljajo ga za umerjanje elektrod. Trenutno (upam, da bo ob izidu glasila že prestavljen) se nahaja na zelo neprimerni lokaciji. Vsi stroji uporabljajo software PC-DMIS, na Leitz-u je najnovejša verzija, na ostalih treh pa že zelo stara verzija 3.5. S predstavnikoma Hexagon Ljubljana se dogovarjamo za posodobitev, popust pri nakupu je bil obljubljen ob odločitvi za nakup Leitz-a. Kot zadnja dva stroja v tem prostoru (v starih prostorih je bil ta del fizično ločen od celotne merilnice) sta SUPRA 500 – kjer se izvaja kalibracija meril, in pa komparator za merjenje končnih meril – kladic.

Kakšni so predpisani strogi 'laboratorijski' pogoji? O tem bi lahko napisala nekaj strani. Za gradbene zahteve so poskrbeli projektant in izvajalci del, za tehnološki red pa moramo poskrbeti sami. Zaželeno je, da se v prostorih zadržuje čim manj ljudi, predvsem pri KMS-jih. Omejeno je tudi vstopanje iz ene v drugo merilnico skozi vetrolov. To velja predvsem za tiste, ki prihajajo samo preverit, ali se kos meri oz. gledat meritve, ki so drugače na intranetu, za orodjarno pa so vedno tudi 'sprintane' poleg kosov. Tudi zaradi takih neučakancev smo že imeli servis na inter-lock vratih (alarm, kriva vrata, odpoved oz. zamik senzorjev), kajti glavna poanta inter-lock sistema je, da se morajo prva vrata zapreti, da se druga šele lahko odprejo. Torej, vstop iz pisarne h KMS-jem je omejen, vstop dovoljen,

če je res potrebno. Interna številka v tem prostoru je 438. Večji kosi, predvsem orodja iz orodjarne, se pripeljejo v ta prostor skozi dvizna vrata, vrata so odprta min. časa, kajti ob odprtju se vedno poruši mikro-klima. Pod stropom imamo dvigalo, ki omogoča prenos merjenca na vse tri KMS-je, ni več potrebne nobene telovadbe z viličarjem okoli KMS-jev. To je še ena od velikih pridobitev nove merilnice. To je na kratko vse o prostoru KMS.

Drugi prostor oz. prvi, odvisno kje vstopite, ko pridete v merilnico, je MERILNICA-PISARNA. Tu pogoji niso tako strogi. Tu je ostala obstoječa talna plošča, na kar nas občasno opozori odstopajoča talna guma zaradi naoljenih tal. Temperatura je lahko višja, tudi vlaga ima lahko večji razpon. V tem prostoru imamo merilni optični stroj TESA VISIO 300 DDC, merilno napravo za merjenje okroglosti TAYROND 31C, aparat ZWICK za merjenje trdote po HV, merilni trgalni stroj ALPHA 50, merilec hrapavosti Rugosurt 90G ... Dostop do teh aparatov imajo tudi sodelavci iz drugih oddelkov, pod pogojem, da to ni videti tako, da en meri, drugi ali še več jih pa zraven sedi in sestankuje.

V merilnici si lahko izposodite tudi razne merilne pripomočke (mikrometre, urice, tipala, obroče, trne, ...), samo eno stvar je potrebno prej narediti, in sicer izpolniti tri rubrike v tabeli izposoje. Pet minut se včasih razpotegne v tri mesece. Mi pa že čez tri dni ne vemo več, kdo si je kaj izposodil.

Skrbimo tudi za kalibracijo in naročanje merilne opreme, vendar o tej temi kaj več v enem od naslednjih Mozaikov.

Na hitro sem predstavila novo merilnico. Izkoristila bi pa še priložnost, da dodam še nekaj mojih opazk, lahko rečem tudi kritik (poleg že navedenih v besedilu), ki jih nekateri poslušate stalno:

- čistoča, čistoča in še enkrat čistoča merjenčev (in tudi škatel, kjer se nahajajo kosi, vozičkov)
- nerealni zahtevani roki za meritve (sploh za večje količine in novosti)
- logično zmanjšana količina vzorca za merjenje po določenem obdobju dobrih kosov
- aja, pa še ti zoporni zahtevki. Večina jih vzorno izpolni, super, hvala, so pa posamezniki, ki za to preprosto nimajo časa. Ja, ja, itak ...

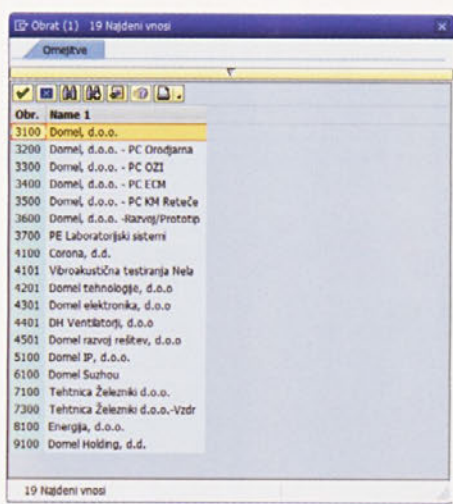

RAZVOJNI OBRAT

Tadeja Bergant

Domelov uradni informacijski sistem je SAP sistem. Ta sistem vključuje poslovanje vseh osnovnih funkcij podjetja – proizvodnja, nabava, logistika, prodaja, finance. V tem okviru so glede na vrsto izdelkov v SAP-u oblikovani obrati, ki so nosilci stroškov po teh programih.

Seznam obratov v SAP-u

Poslovni cilj uprave je uspešno poslovati v začetnih stroškovnih okvirih. V tem kontekstu je torej potrebno stroške spremljati tudi na razvojnem področju. S tem namenom je v SAP-u kreiran obrat 3600, ki pomeni razvojni obrat in je nosilec stroškov razvoja.

Kaj so stroški razvoja? To so vsi tisti stroški, ki nastanejo pri razvojnih aktivnostih – razvoj novih izdelkov, vzorčenja, razne raziskave, testiranja, razvojne analize ...

Na razvojnem obratu se vse razvojne aktivnosti vodijo preko projektne strukture v SAP-u. Tak način dela se je prvotno začel v orodjarni in v OZI-ju. Vsak produkt področja je obravnavan kot projekt. Pri orodjarjih je tako vsako novo orodje, vsako popravilo orodja, vsak vzdrževalni poseg projekt. Isto velja za OZI – vsaka nova naprava oz. vzdrževalni poseg je projekt. Tak princip torej velja tudi za razvojni obrat.

Definicija projekta opredeljuje projekt kot zaporedje določenih aktivnosti, ki se morajo izvesti z namenom doseči projektni cilj v določenih časovnih in stroškovnih okvirih.

V razvoju na obratu 3600 preko projektov vodimo izdelavo vzorcev – za kupca ali za interna testiranja. To pomeni, da vse nove ID - idente za materiale/polizdelke/izdelke vodimo najprej izključno na obratu 3600. Dokumentacija, pripravljena na obratu 3600, je namenjena zgolj vzorčenju. Ko (če) je

vzorec s strani kupca potrjen, se ID – identi za materiale/polizdelke/izdelke »razširijo« na ustrezen »produksijski obrat« (3100 ali 3500 ...). Vodja programa v razvoju na obratu 3600 mora poskrbeti, da se vzorčenje izvede v celoti (nabava materiala, priprava dokumentacije, izdelava vzorcev in testiranje).

Projektna struktura na sliki ponazarja vzorčenje za določenega kupca kot projekt. Najvišji nivo v projektu predstavlja projektni cilj (HYDROGENICS CORPORATION-790). Stroški se zbirajo preko projektnih aktivnosti (priprava dokumentacije, izdelovanje prototipa, testiranje) v projektu vzorčenja (D/01066-21).

Na projektih vzorčenja se zbirajo razvojni stroški, kot so: stroški materialov za izdelovanje vzorcev/prototipov; stroški produktivnih delavcev in strojne ure, stroški kupljenih materialov in storitev, stroški razvojnikovih ur – režijski stroški.

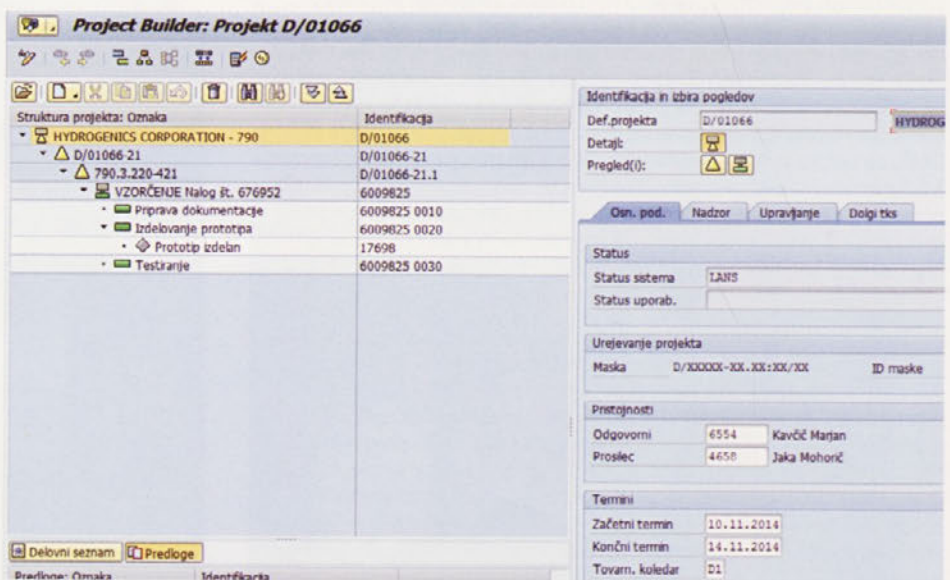
Letno se v razvoju realizira preko 500 vzorčenj, ki jih pošljemo kupcu. Vodimo pa tudi vzorčenja, ki jih izvedemo za interne namene – testiranja karakteristike, novih materialov ... (se ne pošiljajo kupcu).

Pred vodenjem vzorčenj v SAP-u se je sam potek vzorčenj in stroške v povezavi s tem spremljalo »ročno«, kar pomeni, da so bili podatki za spremljanje vzorčenja zgolj ocenjeni.

Nov način vzorčenja preko projektov v SAP-u nam omogoča obračun stroškov točno določenega vzorčenja, po točno določenih obdobjih. Omogoča nam tudi zbiranje povratnih informacij glede potrditve ali zavrnitve vzorca s strani kupca, omogoča nam časovno spremljanje, spremljanje števila vzorčenj za določenega kupca ...

Trenutno se v SAP-u na obratu 3600 vodijo »mini projektne strukture« - vzorčenja za vse Domelove programe – sesalne enote, DC motorje, EC motorje, kolektorske motorje, ventilatorje, puhala, krmilja ...

Tak način dela je uveljavljen leto in pol, vzporedno se pripravlja razširitev »mini projektne strukture« na »velike projekte«. Preko te strukture se bo vodil razvoj novega izdelka, vključen bo tudi investicijski del (orodja in naprave). To pa je že tema za naslednji članek ...

Projektna struktura vzorčenja

PODELJENA

NACIONALNA PRIZNANJA GZS ZA INOVATIVNE DOSEŽKE V PRETEKLEM LETU

Martin Pintar

V okviru dneva inovativnosti so bila triinštiridesetim podjetjem iz trinajstih regij podeljena najvišja priznanja GZS za inovativne dosežke. Med sedmimi zlatimi prejemniki priznanj sta tudi Domel in NELA za inovativno kapsulo.

Skupina slika prejemnikov zlatega priznanja za inovativnost

Gospodarska zbornica Slovenije je 17. septembra 2014 na Brdu pri Kranju v okviru Dneva inovativnosti podelila nacionalna priznanja za najbolj inovativna podjetja in inovatorje v podjetjih in javno raziskovalnih zavodih. Podeljenih je bilo 7 zlatih, 28 srebrnih in 8 bronastih priznanj za inovacije, ki so bile na nacionalno raven nominirane s strani trinajstih regijskih zbornic, v katerih pa je sodelovalo preko 160 inovacij in preko 500 inovatorjev.

Slavnostna govornika na svečanem dogodku sta bila mag. Samo Hribar Milič, predsednik GZS, in Peter Olesen, predsednik Evropskega inštituta za inovacije in tehnologijo.

Zlato priznanje na nacionalnem nivoju pomeni priznanje za celovito obvladovanje novosti, ki mora imeti visok inovativni nivo, novost mora že biti uveljavljena na tržišču, hkrati pa mora imeti dobre ocene

Dr. Janez Rihtaršič je prevzel nagrado iz rok Sama Hribar Miliča in Petra Olesena

na področju trajnostnega razvoja in okoljskih vidikov. Kapsula vse te zahteve odlično izpolnjuje in je kot polizdelek odločno parirala številnim drugim inovacijam v obliki končnih izdelkov.

Po desetih mesecih proizvodnje in prodaje kapsule lahko rečemo, da so se uresničile tudi planirane napovedi Arčelika, ki bo še pred koncem leta pod blagovno znamko Grundig nastopil tudi na evropskem trgu sesalnikov. Tu se v skladu z evropsko zakonodajo na policah trgovin že pojavljajo sesalniki z oznakami energijske in funkcijske učinkovitosti. In prav sesalnik, v katerem je vgrajena Domelova kapsula, ima odlične ocene. To je dobra popotnica tudi za naprej, saj se proizvajalci sesalnikov intenzivno pripravljajo na leto 2017, ko bo poleg označb učinkovitosti sesalnika zahtevano še nadaljnje znižanje električne moči. Pri predvidenih močeh pod 1000 W pa ima funkcija kapsule še posebno velik pomen, zato je nova in pomanjšana kapsula pri novi družini motorjev 458 tudi reden predmet pogovora z našimi kupci.

Nadgradnja sesalnih enot s kapsulo je tudi lep pokazatelj, da se Domel pri kupcih vse bolj uveljavlja kot razvojni partner s celovitimi rešitvami, ki prinašajo višjo dodano vrednost.

V sklopu Dneva inovativnosti in Konferenca o prenosu tehnologij je že v dopoldanskem času potekal dogodek z naslovom Mednarodna razvojna partnerstva, na katerem je tekla razprava o oblikovanju in ovrednotenju intelektualne lastnine, financiranju inovacij ter iskanju mednarodnih partnerjev, kupcev in investitorjev.

Najvišja priznanja zadnjih let tudi odlično predstavljajo Domel na domačem področju. Domel s svojimi motorskimi produkti na domačem tržišču in v širši javnosti ni posebej poznan, prav tovrstna priznanja pa Domelovo prepoznavnost širijo tudi v slovenskem področju. To je tudi dober pokazatelj, da se inovacijska kultura kot osnovno gibalno za razvojno naravnano podjetje stalno dviga in postaja vse bolj prepoznavna tako v strokovnih krogih kot tudi v širši javnosti.

Zlati nagrajenci so še: BSH Hišni aparati Nazarje d.o.o. s Tassimo Suny, Gorenje iz Velenja z novo generacijo samostojnih hladilno-zamrzovalnih aparatov širine 600, Industrijska oprema Brežice z novim Mulčerjem «Profi mega», Razvojni center Jesenice in Acroni s Celovito modernizacijo valjavskega ogrodka in nadgradnja modelov valjanja, Vivapen, d.o.o. iz Celja s prvim nalivnim peresom iz prevodnega ABS polimera in Farma GRS d.o.o. kot član skupine Krka za razvoj postopkov priprave in izolacije imatiniba v obliki farmacevtsko sprejemljivih soli in njihova uporaba v formulacijah.

PONOVNO USPEŠEN NASTOP NA SEJMU

Zoran Oprin

Tudi letos smo se udeležili največjega specializiranega sejma »CWIEME 2014« v Berlinu, ki je že v svojem devetnajstem letu ter je eden od najpomembnejših specializiranih sejmov za nas na mednarodnem trgu. Razstavljalo se je v petih dvoranah, skupaj so našteli 831 razstavljalcev z vsega sveta oz. iz več kot 40 različnih držav. Udeležba je bila uspešna, saj so našteli več kot 6.000 obiskovalcev iz več kot 80 različnih držav. Največ obiskovalcev je bilo tudi tokrat iz Nemčije, okrog 42 odstotkov, vendar kljub temu ocenjujemo, da je to mednarodni dogodek, saj so nas obiskali različni potencialni partnerji z vsega sveta.

Največ je bilo razstavljalcev - proizvajalcev izolacijskih materialov, proizvajalcev za proizvodnjo motorjev in transformatorjev, sledili so razni ponudniki lamel ter paketov iz elektropljučevine ... Na področju predelave elektropljučevine in paketov je bila zbrana praktično celotna konkurenca iz Evrope in Azije, delno tudi iz ZDA in iz Daljnega vzhoda.

Specializirana in namenska razstava se je izkazala kot promocijsko in stroškovno najbolj učinkovita, saj v zelo kratkem času dosežemo največje število kupcev, kupci pa imajo idealno priložnost na enem prostoru srečati veliko število specializiranih razstavljalcev.

Nov razstavní prostor z novim sloganom

»Nudimo inovativnost in odličnost. Od prototipov do serijske proizvodnje. Ko se štancanje in zabrizgavanje združita v eno.«

Zaradi večjega razstavnega prostora smo letos dobili novo lokacijo (druga dvorana). Po dobrem odzivu lahko povemo, da smo z njo zelo zadovoljni, saj smo pozicionirani na sredini dvorane številka 3.1 in poleg prostora za predstavitev oz. predavanja, tako da je šla večina obiskovalcev mimo nas. Naš razstavní prostor smo prenovili in povečali, zato je bolj odprt in dostopen. Imamo tri mize, tako da lahko istočasno sprejmemo več ljudi/skupin. Večina obiskovalcev je pohvalila naš novi razstavní prostor in tudi novi slogan je bil dobro sprejet.

Pred sejmom smo se z mnogimi partnerji, tako obstoječimi kot novimi, že konkretno pogovarjali o novih projektih. Povabili smo jih na sejem in se z nekaterimi dogovorili za termine srečanja. Že na sejmu smo prejeli nekaj zanimivih povpraševanj in tudi prvi obisk potencialnega kupca Daimler v Domelu kaže na uspešen nastop. Največje zanimanje so tudi tokrat obiskovalci pokazali predvsem za naš program zabrizgavanja paketov. Na podlagi odzivov na sejmu in po njem ocenjujemo, da je bil letošnji nastop uspešen.

Napovedi za leto 2015 oz. prihodnje poslovanje

Po prvih zbranih informacijah in pogovorih z obiskovalci lahko povemo, da so pričakovanja za leto 2015 podobna letošnjim, pričakuje se rahla rast, od 2 do 3-odstotna. Najmočnejša gonilna sila v Evropi je še vedno Nemčija

(pravijo ji tudi paradni konj ali vlečna lokomotiva EU) in ker imamo na tem območju največ partnerjev, verjamo v nadaljnje uresničevanje naših zastavljenih ciljev. Večina kupcev je trenutno še pozitivno naravnana, vendar se vsi pripravljajo na morebitne spremembe, tako da je bilo veliko govora o globalizaciji oz. globalnih (mega-) trendih, uporabi novih materialov in tehnologij, o vlogi Kitajske in njenem vplivu po celem svetu, varčevanju z energijo, zmanjševanju CO₂ izpustov, o naravnih nesrečah in njenih posledicah.

Spremembe bodo še naprej naša stalnica življenja in poslovanja (novi ponudniki, novi materiali, nove tehnologije, ...). Naši kupci se prilagajajo vedno hitrejšemu tempu na globalnem trgu, tako da se tudi življenjska doba izdelkov vedno bolj skrajšuje. Avtomobilska industrija je najboljši indikator novih smernic v industriji in vzemimo za primer določen model avtomobila npr. VW Golf. Na tržišču je že VI. generacija in z vsakim novim modelom se življenjska doba modela skrajša, npr. avtomobil Golf II je bil skoraj osem let nespremenjen na trgu, Golf V pa samo še štiri leta. Mnogi trendi v industriji kažejo na to, da se bo življenjska doba za določen model, design ali pa celoten izdelek še naprej skrajševala in s tem posledično tudi proizvodne enote oz. količine. *Kaj pomeni to za nas proizvajalce?* – Če želimo še naprej uspešno poslovati, bomo tudi mi morali slediti tem zahtevam, tako da bomo ustrezno povečevali našo fleksibilnost in hitrost ter sledili in iskali tehnološke inovacije (novosti). Kupci od nas pričakujejo, da jim sledimo in pomagamo uresničevati njihove cilje; »Fully satisfied customer – popolnoma zadovoljen kupec«, tako da bodo od nas še naprej prejimali visokokakovostne izdelke ob pravem času na pravem kraju in hkrati ob nenehnem dvigovanju naše učinkovitosti.

Menimo, da se zelo dobro zavedamo naše zahtevne in odgovorne naloge, tako da bomo še naprej ciljno usmerjeni, vztrajni, sodelovalni, profesionalni in ambiciozni. Resno bomo še naprej upoštevali vse namige, ki jih slišimo na trgu, sejmih in naših obiskih pri kupcih. Prepričani smo, da lahko s skupnimi močmi in z dobrim sodelovanjem vseh nas izpolnimo pričakovanja naših kupcev ter tako dosežemo tudi naše zastavljene cilje.

Novi slogan je bil dobro sprejet; »We offer innovation and excellence. From prototypes to serial production. When stamping and overmolding come together. Consider it stamped and overmolding.«

DOMEL PIŠE TPM ZGODBO O USPEHU

Miha Vedenik

Metoda TPM zahteva največjo kulturno spremembo v primerjavi z drugimi Lean orodji. Potrebno je sodelovati tudi z drugimi oddelki, ki so vključeni znotraj TPM skupine, in ne več samo s svojimi sodelavci znotraj oddelka.

Sodelovanje je potrebno med vsemi člani skupine, ne glede na hierarhično postavitev posameznika, kar pa zahteva spremembe v medsebojnem sodelovanju. V Domelu je trenutno aktivnih preko 20 TPM skupin, ki aktivno spreminjajo kulturo delovanja in komunikacije. Kot zunanji svetovalci vidimo izjemno motivacijo in kreativnost pri vseh članih skupin. Za uspešno uvedbo TPM-ja je potrebna tudi podpora s strani "Top Managementa". V Domelu je zelo razvidno sodelovanje med tako imenovanim TPM nadzornim svetom in TPM skupinami. Podpora, odobreni projekti in motivacija so stvari, ki jih mi kot zunanji svetovalci vidimo in občutimo. Skupine v Domelu delujejo proaktivno in s tem tudi dokazujejo, da takšnega sodelovanja in podpore v vašem podjetju ne manjka. Seveda so tudi trenutki, ko se pojavi občutek, da se v skupini nič ne naredi. Ampak to ne drži, saj je potrebno izpostaviti, da so prav vse skupine naredile izjemne korake v smeri vitke kulture. Z večino TPM skupin v Domelu smo že uspešno zaključili 1. stopnjo in se podali v 2. stopnjo. Ta je že nekoliko zahtevnejša, saj zahteva tesno sodelovanje vseh članov skupine in tudi dokazovanje o napredku v skupini (merjenje OEE, projekti za izboljšave produktivnosti, kvalitete, varnosti ...). Po zaključeni 2. stopnji bomo prešli na 3. stopnjo, kjer bodo TPM skupine bolj samostojne, pridobljena znanja pa se bodo še bolj uporabljala v vsakodnevnih izzivih. Ključne teme, ki jih vidimo kot res učinkovit napredek, so vzpostavitev glavnih kazalnikov prav v vseh TPM skupinah in pričetek skupnega sistematičnega reševanja aktivnosti. Tako se bodo skupine usmerile na izboljševanje kazalnikov in procesov. Tudi po uspešno opravljeni TPM 3. stopnji in certificiranju se TPM projekt ne bo zaključil, ampak bo postal del vašega proizvodnega sistema, kajti prostora za izboljšave bo še vedno na pretek tudi na drugih področjih v podjetju. Samo s stalnim izboljševanjem boste obdržali eno vodilnih vlog na trgih, ki jih zastopate:

»Vodilni in najuspešnejši razvojni dobavitelj električnih motorjev za sesalnike.«

LEAN RESITVE D.O.O.

Ekipa LEAN REŠITVE d.o.o.

DELAVCEV KAPITALSKO POVEZANIH DRUŽB DEL PROJEKTA MOST

Aleksander Volf

»Svet gorenjskih sindikatov, Združenje reprezentativnih sindikatov in Združenje delodajalcev Slovenije so partnerji v projektu MOST, ki ga sofinancirata Evropski socialni sklad in Republika Slovenija – MDDSZ.

Cilj projekta je spodbujanje sodelovanja med socialnimi partnerji, med generacijami in med državami članicami EU s ciljem uspešnega poslovanja podjetij in s tem garancije za ohranitev zaposlitve in novo zaposlovanje. Namen je tudi prenos dobrih praks v Slovenijo in tudi iz Slovenije, prav tako pa oblikovanje predlogov vladi za še uspešnejše poslovanje družb, zaposlovanje in varnost zaposlitve.

Projekt je potekal v naši družbi 12.06.2014, dne 10.07.2014 pa je potekala zaključna konferenca v obliki mednarodne okrogle mize, ki so se poleg nas udeležili tudi kolegi iz Finske in Portugalske in predstavili primere dobrih praks na teh področjih.«

POLETNA KRIŽANKA

Pravilno geslo poletne križanke:

ČAS ZA RAZVAJANJE

Nagrade prejmejo:

1. nagrado – nahrbtnik prejme:
Vida Zadravec, Selca 135, 4227 Selca
2. nagrado – športno torbo prejme:
Tončka Pohleven, Selca 115, 4227 Selca
3. nagrado – pohodne palice prejme:
Filip Tarfila, Na Plavžu 18, 4228 Železniki
4. nagrado – brisačo prejme:
Kristina Šuštar, Ojstri Vrh 10, 4228 Železniki

Vsem nagrajencem iskreno čestitamo.

OD ŠOFERJA DO MINISTRA

Nina Drol

Receptorje srečujemo marsikje. Pozdravijo nas z nasmeškom, včasih pa so zadržani, celo namrgodeni. So prvi stik z ustanovo, s hotelom, podjetjem in velikokrat si na podlagi njihovega odziva ustvarimo mnenje o celoti, ki jo predstavljajo. V podjetju Domel so lahko glede tega brez skrbi, saj za prijeten in domačen prvi vtis dan za dnevno skrbni vestna in vedno pripravljena pomagati, receptorka Gordana Cvijič.

Gordana, mi zaupate nekaj malega o sebi, od kod prihajate in kakšno pot ste prehodili, preden ste nastopili mesto receptorke?

Moje korenine izvirajo iz občine Štrpce, ki se nahaja na južnem delu Kosova. Natančneje: prihajam iz vasi Brezovica pod Šar-planino. Brezovica je edini smučarski center na Kosovu in je bil eden bolj znanih smučarskih centrov v bivši SFRJ. Kot dekle sem velikokrat videla Bojana Križaja in ostale slovenske smučarje, ki so hodili trenirati. Sicer pa so naši kraji poleg po turizmu znani tudi po pripravi okusnega ovčjega in kravjega sira, zato občino pogosto imenujejo kar »Sirinička Župa«. V teh krajih sem končala osnovno šolo, nato pa sem obiskovala srednjo ekonomsko šolo v 32 km oddaljenem Uroševcu. Po zaključeni srednji šoli sem med novoletnimi prazniki leta 1976 obiskala sestro, ki je bila zaposlena v Gorenjski predilnici v Škofji Loki. Prišla sem na obisk in ostala. Zaposlila sem se v LTH-ju v Škofji Loki. Najprej sem delala v proizvodnji, da bi se naučila jezika. Med tem časom sem si ustvarila družino. Nato pa sem si pri delu hudo poškodovala prst, ostala doma in skrbela za dva otroke. Kmalu sem začela delati kot pomočnica v vrtcu, ko pa je bilo nadomeščanja konec, sem se zaposlila kot

Receptorka Gordana Cvijič na delovnem mestu

prodajalka kart na železniški postaji v Ljubljani. S pojavom računalnikov so službo izgubile mnoge sodelavke, jaz pa sem jo zaradi končanega šolanja obdržala in bila odtlej zadolžena za prodajo kart za Slovenijo in Istro. Služba je bila dokaj naporna, ker smo delali na štiri izmene, to pomeni štiri dni dela, dva dneva prosto, potem pa spet štiri dni dopolndne, popoldne ali ponoči. Zaradi naporenega turnusa sta trpela predvsem otroka, zato sem službo pustila in začela delati kot poslovodkinja v Jugoplastiki. To so bila prijetna leta, prodajali smo obutev, galanterijo, termo plastiko, čolne. Še danes si mislim, kako da si vendar nisem kupila vsaj enega čolna, ko sem jih pa toliko let prodajala (smeh). Potem se je zgodila vojna, trgovino so zaprli in ostala sem brez službe. Z družino smo se leta 1996 iz Škofje Loke preselili v Železnike. Z možem sva bila takrat oba brezposelna, tako da je bilo kar naporno. Imela sem veliko srečo, da je hčerka, ki je opravljala prakso v zdravstvenem domu, omenila takratni zdravnik Špeli Peternelj, da sem brez službe. In - postala sem čistilka. Popoldne sem čistila v zdravstvenem domu, dopolndne pa v gostilni na Trnju. Čez nekaj časa so v zdravstvenem domu zaposlili svojo čistilko, tako da sem zaposlila za službo v podjetju Domel. Dobila sem jo - tudi kot čistilka. Ker je bilo treba vzdrževati dva šoloobvezna otroka, sem ob pol štirih zjutraj hodila najprej čistit v gostilno, nato v službo v Domel, popoldne pa zlagat les v drugo podjetje. Rada bi omenila, da mi ni pod čast opravljati nobenega dela. Vsako je častno, sploh, če s tem omogočiš svoji družini boljše življenje. Čez čas so v podjetju potrebovali še enega receptorja, ki bi opravljal delo v popoldanskem času. Delo sem dobila jaz in od takrat sem »Domelova receptorka«. Ko je gospa Stanka Mohorič odšla v pokoj, sem nastopila delo v dopoldanskem času. Imam kar pestro zgodovino, kajne (smeh)?

Je receptorska služba izpolnila vašo pričakovanja?

Seveda je. Že kot oseba sem zelo prilagodljiva in rada delam z ljudmi. Pravzaprav, če pogledam nazaj, se je večina mojih prejšnjih zaposlitev navezovala na pestro dogajanje in delo z ljudmi. Vsakršne izkušnje na tem področju mi koristijo pri opravljanju sedanje. Največ pa se mi zdi, da mi pri opravljanju, ki so del receptorske službe, pomaga dejstvo, da sem bila prej čistilka. Sliši se čudno,

Gordana v 2. razredu, ko je prejela knjižno nagrado za uspeh

Dijakinja 4. letnika Ekonomske šole

le kaj imata čistilka in receptorka skupnega (smeh). Vendar je res. Kot čistilka poznam praktično vsak kotiček podjetja, poznam ljudi, celo že po hoji, glasu, ... takoj vem, za katero osebo gre. In prav to »znanje«, če lahko tako rečem, mi je v veliko pomoč, ko obiskovalci iščejo nekoga znotraj podjetja. Včasih ga samo opišejo, če nimajo dogovorjenega srečanja, včasih jih peljem do zaposlenega, ki ga iščejo, pa ne vejo točno, v katerem oddelku bi ga iskali. Skratka, dobro povežem zaposlene, prostor in posamezne oddelke, kar je ključnega pomena. Kot receptorka moram vedeti, kje se kdo nahaja, tudi kdo je odsoten, da lahko čim bolj ustrezem obiskovalcem in jih čim prej povežem z zeleno osebo. Lahko omenim, da že več let delam tudi med kolektivnim dopustom, ravno zaradi tega, ker odlično poznam podjetje in lahko napotim vsakega na pravo lokacijo.

Kakšne so vsakdanje obveznosti receptorke?

Predvsem je to spremljanje prihodov, odhodov. Nekateri obiskovalci so najavljeni, takrat stopim ven, počakam da parkirajo, izstopijo iz avta in jih pričakam z nasmeškom. Lepo jih pozdravim, nato vprašam, kdo so in s kom so dogovorjeni. Potem osebo pokličem in povedo mi, ali naj gosta pospremem do njih ali pa ga bodo sami prišli iskat. Medtem skušam biti čim bolj vljudna, ne spuščam se v nepotreben razgovor, razen če me obiskovalec sam kaj ne vpraša. Obiskovalci dobijo priponko ter navodila za obiskovalce in poslovne partnerje. Če grejo v proizvodnjo, morajo obleči brezrokavnik z odsevniki, da so zaposleni še posebej pozorni in pazljivi, kar se varnosti tiče. Vodim tudi evidenco obiskovalcev, zapišem registrsko tablico, čas prihoda in odhoda. Sprejemam tudi »odpustnice« zaposlenih in vodim evidenco, kdaj je kdo odšel iz podjetja, kam je namenjen, se še vrne v podjetje, ali pa je za tisti dan zaključil. Mimo mojih, receptorskih vrat, gre res pestra paleta obiskovalcev. Od »šoferjev«, do ministrov, poslovnežev, ... in z vsemi ravnem enako spoštljivo, ne delam nobenih razlik, vsi imajo občutek, da so v našem podjetju dobrodošli.

Ste tudi skrbnica voznega parka.

Tako je. Poleg vseh obveznosti skrbim tudi za vozni park, ki obsega deset avtomobilov, dva kombija v PE Laboratorijski sistemi ter avto in kombi invalidskega podjetja v Retečah. Trenutno imam pet avtomobilov na poti v tujini, ostali so doma; eden v Ljubljani, na Bledu, ... Vnašam potne naloge, naloge za gorivo, vse skupaj pa potem pošljem v računovodstvo.

Kakšna je vloga receptorke pri naravnih katastrofah?

V podjetju imamo svojo civilno zaščito. Če pride do neljubega dogodka, najprej pokličem njih, včasih obvestim gospoda direktorja in potem oni ukrepajo. Če se kaj takega zgodi med kolektivnim dopustom, pokličem direktorja splošnega sektorja, gospoda Aleša Marklja. Upajmo pa, da bo takih ukrepov v prihodnosti čim manj.

Vas je ob nastopu te službe kaj še posebej skrbelo?

Najbolj me je skrbelo, ko je kdo klical, pa še nisem poznala vseh internih telefonskih števil. Zdaj jih znam na pamet, tako da je ta skrb odveč. Skrbelo me je tudi, če bom znala komunicirati z obiskovalci iz tujine, saj sem se v šoli učila samo rusko in francosko. Vesela sem bila, ko so me poslali na tečaj angleščine, da sem usvojila vsaj osnovne fraze. Zdaj z obiskovalci s Kitajske in Japonske lahko spregovorim kakšno besedo o naših lepih krajih, nad katerimi so vsi, brez izjeme, navdušeni.

Potrebujete za opravljanje dela kakšno posebno opremo?

Predvsem prijaznost in nasmeh, ki preženeta vsako zadrego (smeh). Sicer pa vedno oblečem majico ali velur z logotipom podjetja, dobila bom tudi novo priponko s svojim imenom in priimkom, tako da bodo obiskovalci točno vedeli, s katero osebo se pogovarjajo in kaj lahko od mene pričakujejo. Upravljam pa tudi nadzor s kamerami. Omogočajo mi spremljanje dogajanja v podjetju.

Kakšna posebna prigoda, ki vas je doletela v času službe?

Oh, nič posebnega, sploh pa nič negativnega. Včasih usmerjam velike tovornjake pri vzratni vožnji, tako da se sama sebi zdim smešna, ko stojim na cesti in maham z rokami (smeh). Ampak tudi to je del službe in ni mi odveč.

Kako se sicer počutite v podjetju?

Zelo dobro. Moram reči, da se počutim sprejeto, kot med domačimi. Nasploh ima podjetje zelo socialno noto in nikoli ne bom pozabila, kako so moji nadrejeni in sodelavci pred leti sočutno odreagirali ob smrti mojega sina. To mi je bilo v veliko tolažbo, za kar sem še danes vsem skupaj iz srca hvaležna.

Vam ostane kaj prostega časa?

Praktično nič. Ob dveh vnučkih res ne veliko. No, ja. Sicer si je pa čas treba znati vzeti. Rada pletem, kvačkam in ko je vnučinja Ema začela obiskovati čipkarsko šolo, sem se klekljanja začela učiti tudi jaz. Kako bi ji sicer znala pomagati? Redno obiskujem srečanja Ob punklju se dobimo in krasno se imamo. Gospa Mici Koblar mi je že prvič rekla, da imam tako spretne prste, da bom začela kar z vzorčkom. Vedno sem bila mnenja, da če se človek nekam priseli, se mora seznaniti z lokalnimi navadami in jih tudi spoštovati. Seveda je lepo, če ohranjaš svoje korenine in jezik, vendar pa je težko pričakovati, da te bodo ljudje sprejeli, če se ne prilagodiš novemu načinu življenja. In jaz lahko rečem, da se v Domelu in Železnikih počutim kot doma.

NAGRAJENCI

NATEČAJA

Danica Jelenc

Že v julijski številki Mozaika ste lahko prebrali, da so znani nagrajenci natečaja za esej Če bi bil direktor Domela. Odziv na natečaj je bil mnogo boljši kot lani in komisija ni imela lahkega dela. Na koncu so podelili tri enakovredne nagrade, jaz pa sem pisca – mogoče tudi bodoče sodelavce Mozaika – vprašala nekaj stvari. Kljub temu da so uživali v počitnicah, so si vzeli toliko časa, da so mi odgovorili.

NEJC KOKALJ

Prosim, če se na kratko predstaviš – kdo si, od kod prihajaš, katero šolo obiskuješ, kaj počneš v prostem času?

Sem Nejc Kokalj, 30.7. sem bil star 18 let, živim v Kališah in sem dijak 4. letnika Gimnazije Škofja Loka, naravoslovni oddelek. V prostem času zelo rad kolesarim, igram trobento v pihalnem orkestru Alpes Železniki, med poletjem pa tudi delam v Domelu.

Kje si izvedel za natečaj oziroma kaj je bil tvoj glavni motiv za sodelovanje?

Za natečaj sem izvedel od mami, ki mi je posredovala razpis za pisanje eseja. Ker se mi je tema zdela zanimiva, sem se odločil, da ga napišem, seveda je na to odločitev vplivala tudi denarna nagrada za prvo mesto.

Ali je to tvoja prva nagrada za esej ali si že kdaj sodeloval na kakšnem podobnem natečaju?

To je moja prva nagrada za esej, v takem natečaju še nisem sodeloval.

Kako to, da si se odločil, da boš esej napisal v angleščini?

Za angleščino pa sem se odločil, ker veliko lažje in raje pišem v angleščini kot v slovenščini. Hkrati pa se mi zdi, da je za podjetje, ki večino izdelkov proda v tujino, zelo pomembno znanje angleščine, saj je le-ta trenutno glavni jezik pri sodelovanju s tujci. Zato se mi je zdelo primerno, da je tudi spis napisan v tem jeziku.

ČE BI BIL DIREKTOR DOMELA ...

Za začetek se mi zdi, da direktor mora biti zelo nesebičen, nikoli ne sme misliti samo na svoj dobiček, njegova prva skrb morata biti razvoj in rast njegovega podjetja. Prav tako ne bi smel imeti nikakršnih posebnih ugodnosti, saj je prav toliko uslužbenec v podjetju kot delavec na traku, mora pa biti dober vodja, mora navdihovati svoje zaposlene, da se počutijo, kot da so prav tako pomembni za podjetje kot on. Enaka nesebičnost mora veljati za delavce.

Vpeljal bi polletni delovni čas za nove uslužbenca, v katerem bi bili ocenjeni - ali so to, kar podjetje potrebuje, in ali so pripravljeni trdo delati. Če prihajajo delavci na delo samo zato, da tam sedijo 8 ur, in so na koncu meseca plačani, potem niso dobri za Domel. Pripravljeni morajo biti delati dodatne ure, če je to potrebno, in misliti na dobro podjetje. Prav tako je velika prednost za potencialne nove zaposlene aktivno znanje tujega jezika. Domel sodeluje večinoma s tujimi kupci in količina izdelkov, prodanih v tujino, bi se morala z rastjo podjetja samo večati. Uvedel bi tudi več tečajev in izobraževanj za delavce, da bi lahko delo opravljali še bolj učinkovito.

Širjenje Domela v Sloveniji, z odpiranjem novih obratov in proizvodnih linij, bi bila v tem času zgodba o uspehu, saj veliko ljudi išče delovna mesta, hkrati pa bi lahko proizvajali več izdelkov in naročila izpolnjevali hitreje, s čimer bi podjetje postalo še bolj zanesljivo. Seveda je ta scenarij izvedljiv le ob zmanjšanju obremenitve slovenskega gospodarstva s strani države.

Organizirali bi tudi seminarje o delovaju Domela in s tem pomagali drugim podjetjem, saj je Domel trenutno eno bolj uspešnih podjetij v Sloveniji, z zelo stabilnim lastništvom v rokah delavcev.

Povečal bi število štipendij ter število mladih zaposlenih preko poletja, saj moramo vedno spodbujati mlade k temu, da dokončajo šolanje, ter jih nagradjevati z možnostjo zaposlitve. Prav tako jim moramo dati možnost preizkusiti se v delu, ki poteka v Domelu, nekaj dodatnega zaslužka pa je prav tako vedno dobrodošlo.

Skupaj z obstoječimi in potencialnimi novimi kupci bi morali iskati nove projekte, ki jih lahko izpeljemo v Domelu, in jim pomagati s tehnično podporo, saj je dandanes toliko novih odkritij in napredka na področju tehnologije, da je edino prav, da spodbujamo njihov razvoj in ves čas iščemo možne izboljšave za naše izdelke.

Prav tako bi morali ves čas iskati nove trge, na katere bi se lahko razširili z Domelovimi izdelki, in nova podjetja, s katerimi bi lahko sodelovali. Ali pa ustvarili nove linije za motorje, po katerih je povpraševanje, a še ni nekega velikega dobavitelja. Odličen primer tega so motorji za električne in hibridne avtomobile, ki jih Domel že izdeluje. S časom bodo postali samo še bolj zanimivi, saj se bomo morali usmeriti v alternativne vire energije, ko bo nafta zmanjkalo. Zato bi se po mojem mnenju morali širiti v to smer in tam iskati nove načine uporabe za naše motorje.

Zelo uporabno bi bilo tudi, da bi presedlali na obnovljive vire energije, kot so sončne celice, saj bi s tem lahko prihranili ogromno denarja, ki zdaj gre za elektriko.

Po mojem mnenju bi bilo vodenje Domela odlična priložnost, saj bi na zdajšnjih trdnih temeljih lahko dosegli še veliko in popeljali znamko Domela v svetovni vrh tudi na drugih področjih.

Kališe, 13.9.2014

Nejc Kokalj

JERNEJ LENKIČ

Prosim, če se na kratko predstaviš – kdo si, od kod prihajaš, katero šolo obiskuješ, kaj počneš v prostem času?

Sem Jernej Lenkič in prihajam iz Gorenje vasi, čeprav večino leta preživim v študentskem domu v Ljubljani. Tam namreč obiskujem fakulteto za strojništvo. Trenutno se posvečam diplomskemu delu na prvi stopnji, jeseni pa se nameravam vpisati še na magistrski študij. Prosti čas mi zapolnjujejo sprehodi in pohodi v naravo, občasno tek, električna kitara in pa vihtenje orodja okoli mopedov.

Kje si izvedel za natečaj oziroma kaj je bil tvoj glavni motiv za sodelovanje?

O natečaju me je obvestila ga. Špela Vrhunc po elektronski pošti.

Ali je to tvoja prva nagrada za esej ali si že kdaj sodeloval na kakšnem podobnem natečaju?

Na podobnem natečaju še nisem sodeloval, to je bilo zame prvič. Malo sem dvomil o svojih pisateljskih možnostih, po tem uspehu pa se bom najverjetneje udeležil še kakšnega natečaja.

Če bi ti danes ponudili, da sodeluješ v timu, ki bi razvijal izdelek za v veselje, ali bi sprejel ta izziv?

Absolutno. Edino, kar bi si želel, je to, da bi bil v kolektivu prisoten ekipni duh in da bi v projektu lahko prispeval svoje znanje.

ČE BI BIL DIREKTOR DOMELA

Ideje, kako bi vodil podjetje v tem primeru, bi na najbolj osnovni ravni razdelil v dve kategoriji. Prva je vezana na delovanje znotraj štirih sten naših tovarn. Načrti za osvajanje novih trgov so mi malo rečeno nesmiselni, če baza doma ni dobro utrjena. Druga kategorija pa je delovanje zunaj našega podjetja, na »bojnem« polju med vsemi proizvajalci, na tržišču. Konec koncev je Domel podjetje, ki je sposobno konkurirati v samem vrhu po kvaliteti in inovativnosti.

Začnimo torej pri sebi, pri vsakem izmed nas, ki smo zaposleni v Domelu, ali pa to šele bomo. Zelo pomemben se mi zdi odnos do dela ter odnos do izdelka, ki ga primemo na tekočem traku ali pa ga vzamemo iz stroja in mu nato dodamo del sebe, del svojega časa in energije. V predindustrijskih časih so strokovna dela večinoma opravljali domači mojstri, priučeni ljudje, ki so se z dejavnostjo ukvarjali bodisi zaradi okolice bodisi zaradi tega, ker se je s tem ukvarjala družina. V vsakem primeru so se počutili veliko bolj povezani s svojo dejavnostjo in izdelki, ki so jih dali iz rok. Ta občutek se je z industrijsko revolucijo v 18. stoletju počasi začel izgubljati. Če bi bil direktor Domela, bi se zavzel za miselni preskok pri vseh zaposlenih, od prvega do zadnjega. Če nam eden manjka, delamo slabše. Pri ljudeh bi poskušal vzbuditi občutek, da s tem, ko se pripeljejo na delo, ne opravljajo le neke nenapisane življenjske dolžnosti, ampak so del kolektiva, ki za Slovenijo, Evropo in preostali svet izdeluje odlične izdelke. Tega bi se moral zavedati vsak, ki prestopa prag naših tovarn. Med zaposlene bi poskušal vtakati mišljenje, da uspešnost tovarne ni odvisna le od »pisarnarjev« in da imajo njihova dejanja neposreden vpliv na našo odličnost. Da bi lahko vsak izmed nas po koncu delavnika pogledal na svoje delo s ponosom in z zavedanjem, da je prispeval dodaten kamenček v mozaik naše skupne zgodbe.

Seveda obstajajo težki in počasni dnevi, ko si želimo le oddelati svojih osem ur in iti domov. Zato pa se naslednji dan vrnemo dobre volje z željo, da naredimo nekaj dobrega. Dobro pa najbolje delamo skupaj. Zato bi se tudi zavzemal za prijetne medsebojne odnose, saj ne bi daleč prišli, če bi vsak delal po svoje. Prijaznost do sodelavca nas nič ne stane. Prav tako ne škodi, če kdaj prestejemo pri sebi do deset, preden začnemo obsojati dejanja nekoga drugega. Kritika je koristna in vedno zaželena, a naj bo konstruktivna. Spodbujati bi bilo treba opažanje napak en pri drugemu, ki bi jih nato na umirjen in utemeljen način predstavili človeku, ki se ga kritika tiče. Opažanja napak pri Slovencih sicer ni težava, vendar pa se nam zatakne v drugem delu. Zelo radi obrekujemo za hrbtom, če pa že povemo na glas, pa nekako pozabimo na osnovna pravila vedenja in na misel, da mogoče ni človek sam kriv, da tako dela. In dolžnost vsakega je, da kritiko sprejme. Nekateri ljudje v trenutku, ko nekdo omeni težavo v njihovem delu, odklopijo razum in padejo v nesmiselno zagovarjanje svojih dejanj. Sploh ne pomislijo, da bi bilo mogoče lažje napako priznati in se popraviti, saj bo tako bolje ne samo zanj, ampak za vse. Smo ekipa. Vsak od nas ima svoje dolžnosti in odgovornosti, izpolnjevati pa jih moramo prav tako vsi. Pokritizirati tudi nadrejenega ne bi smela biti težava, dolžnost še tako izkušenega direktorja pa je, da posluša vsakega. Zgodovina je že velikokrat pokazala, da neposlušnost vodstva lahko vodi v propad. Eden takih primerov je ameriški proizvajalec avtomobilov Ford. V štiridesetih letih prejšnjega stoletja je podjetje skoraj propadlo zaradi samovoljnosti ustanovitelja Henryja Forda. Obratno tudi velja za najbolj zelenega in sveže zaposlenega, da posluša in sliši navodila, kritike in pohvale, saj le-te obstajajo z razlogom. Predstavljam si, da bi se kolektiv s tako dušo in s takimi vrednotami dobro obnesel na trgu, saj bi bili živili in prilagodljivi. Potrebno se je spodbujati in ostajati odprte glave za spremembe.

Kot direktor podjetja bi deloval v smeri utrjevanja položaja na trgu in hkrati tudi pri širitvi tržnega deleža. Glede na trenutno stanje menim, da bi morale naše sesalne enote postati sinonim za odličnost, saj ni razloga, da ne bi bilo tako. Z znanjem, ki ga imamo, bi lahko gradili več v smeri avtomobilske industrije. Električni avtomobili trenutno še niso najbolj »vroča« zadeva na tržišču in tudi čez leto ali dve še ne bodo. A ko ta čas pride, bi po mojem mnenju Domel lahko bil pripravljen ponuditi nek izdelek – pa naj bo to pogonski elektromotor za avtomobile – da bi s tem takoj pridobili prednost pred ostalimi. Tako bi lahko v ozadju počasi razvijali tehnologijo v tej smeri. Vsi se zavedamo dejstva, da bo nekoč prišlo do prevlade električnih avtomobilov in ko se bodo pocenili do te mere, da jih bodo ljudje množično kupovali, bodo potrebni tudi zanesljivi in poceni elektromotorji. Zadnje čase so v porastu tudi t. i. In-Wheel električni motorji. Potrebovali bi le unikaten pristop, da bi se razlikovali od konkurence in lahko bi izdelali tudi to. Elektromotorji so potrebni na vseh področjih našega vsakdanjika. Navsezadnje – zakaj pa ne bi razvijali izdelkov za v veselje, prostor ki bo naslednji korak naše civilizacije?

Sicer je trenutno stanje v Domelu daleč od slabega ali povprečnega, a si nikoli ne smemo dati 100-odstotne ocene. Kot pravi Demingov krog stalnih izboljšav in kakovosti – Nikoli se ne ustavimo in vedno je lahko še boljše.

URŠKA KOŠIR

Prosím, če se na kratko predstaviš – kdo si, od kod prihajaš, katero šolo obiskuješ, kaj počneš v prostem času?

Sem Urška Košir, dijakinja Gimnazije Škofja Loka. V prostem času se rada ukvarjam s pohodništvom, igranjem klavirja, pojem v šolskem pevskem zboru in sem aktivna pri raznih literarnih krožkih in natečajih, prav tako se udeležujem tako družboslovnih kot tudi naravoslovnih tekmovanj. Literarna zagnanost je močno povezana z ljubeznijo do narave.

Kje si izvedela za natečaj oziroma kaj je bil tvoj glavni motiv za sodelovanje?

Za natečaj sem izvedela preko oglasa na zadnji strani Mozaika. »Spet nov izziv za pisanje spisa,« sem si rekla in začela pisati.

Ali je to tvoja prva nagrada za esej ali si že kdaj sodelovala na kakšnem podobnem natečaju?

Nagrajena sem bila že večkrat, med zadnjimi pa sta nagradi OZN ob dnevu človekovih pravic za esej Pravica do vode in zlato Cankarjevo priznanje 2014, ki je v moji karieri že 5. zlato Cankarjevo priznanje na državnem tekmovanju. Lani sem bila nagrajena na natečaju Pahernikove ustanove v Ljubljani za esej o gozdu z naslovom Gozd naj živi. V letošnjem letu pa sem bila dobitnica nagrade za slovenski in nemški haiku na natečaju gimnazije Vič.

Ker Domel vedno bolj postaja »moško podjetje«, bi te vprašala, na katerem področju se čez nekaj let vidiš, če bi ti v Domelu ponudili zaposlitev?

Lagala bi, če bi rekla, da bi bila zadovoljna že z zaposlitvijo navadne delavke, ki dela eno in isto iz dneva v dan. Toda današnji časi so težki in treba je posegati po nižjih policah, da prispemo do najvišjih. In mislim, da bi mi uspelo priti do zelo visokih, če bi le imela dovolj zanosa in vneeme ter trdno voljo v uspeh, a ne le sebe, temveč celotnega podjetja. Tak si namreč zasluži visok položaj.

ČE BI BILA DIREKTORICA DOMELA

Moč, ugled in ekonomsko stanje. Tri determinante slojevitosti današnjega časa, ki družbo delijo v razrede. Vladajoča je le peščica, ki zaseda najvišje položaje. Uveljavitev brezrazredne družbe bi nam prinesla le vprašanje njene funkcionalnosti. Ukinitve delodajalca in delavca pa nam bi sicer prinesla manj družbenih razlik, toda kdo bi delal? Posvetimo se raje odnosom med vodjo in osebjem. V današnjem času so visoke plače in ugled res mamljive, toda bremena direktorjev si ne želi nositi vsak, sploh pa ne zdaj, ko je vse tako negotovo in nepredvidljivo. Sprašujemo se torej, kako je lahko biti dober direktor in pravičen šef – v dobrih in slabih časih.

Sposobnost vodenja je umetnost, v veliki meri posamezniku prirojena večšina. Danes pa to predstavlja pravi izziv, saj nam pod kožo lezeta gospodarska kriza in nesrečna dinamika odnosov, ki je posledica nesorazmerja moči med vodji in njihovimi sodelavci.

Domel je večje podjetje, ki je bilo v Železnikih ustanovljeno leta 1946 in šteje okrog 1000 zaposlenih delavcev. Podjetje je prisotno prek svojih predstavništev v Nemčiji, na Švedskem, v Veliki Britaniji, Italiji, Rusiji, ZDA, Kanadi, Avstraliji in Iranu. S svojo tradicijo in pridnimi delavci si je Domel prislužil tudi enega najpomembnejših razvojnih partnerjev in izdelovalcev različnih tipov električnih motorjev v svetovnem merilu. Naloga direktorja je torej spodbujati in obnavljati razvoj ter stike s tujimi trgi Tako mora v veliki meri razviti medosebne, tehnične in komunikacijske sposobnosti.

Če bi bila direktorica Domela, bi se zagotovo ravnala po načelu velikega voditelja Nelsona Mandele: »Dober vodja je nekdo, ki vodi čredo, da ta niti ne opazi, da je vodena.« Sem perfekcionista, zavezana k odločnosti. Velikokrat mi biti drugi najboljši ni dovolj, kar bi mi pomagalo pri vzdrževanju visokih standardov in izbiri kakovostnih delavcev. Čut za timsko delo bi blažil odnose med nadrejenimi in podrejenimi, poleg tega bi morala kot oseba delovati zelo samozavestno in prepričljivo. Strpen in potrpežljiv je potrebno biti tudi ob nevihtah in krizah, ki so kot del proti vrhu in ne padec navzdol. Iz izkušenj se namreč vedno nekaj naučimo, zato ni potrebno takoj zganjati hrupa in panike, ampak strmeti k novim idejam in rešitvam. Kot novi vodja bi kljub gori opravil in odgovornosti poizkušala kazati navdušenost nad situacijo in s tem motivirala tudi ostale delavce. Ljudje, na kakršnem koli položaju, so vsi enako pomembni za obstoj in delovanje tega uspešnega podjetja. Nihče ne hodi v službo le zato, da bi delal, temveč zato, da bi zaslužil, uspel, se počutil bolj samostojnega in mogoče celo ustvaril kariero. Nesmiselno pa je delavcem privoščiti vso kontrolo nad razmerami, saj bi še posebno v kaki hudi časovni stiski ali finančni krizi nastala panika. Pred prevelikimi ovirami namreč ljudje utegnejo celo »zamrzniti« pred izzivi, zato je le-te potrebno znati razbiti na obvladljive majhne delce, ki bodo v delavcih prebudile zaupanje in da bodo nadaljevali po poti naprej s prepričanjem, da so zahteve rešljive.

Vsak direktor pa mora razviti tudi sočutje do soljudi, ne glede na njihov položaj. Zdi se mi, da je bolj pomembno kot le zmagovati to, da čutiš, da so delavci na tvoji strani, da jih sam podpiraš in da ti tudi oni krijejo hrbet. Preden bi se odločila za kakršno koli spremembo, bi se raje kot trdno zagnala v uresničitev svojih lastnih novih idej, raje posvetovala tudi z drugimi in prepričala, da spremembe ne bi negativno vplivale na katero izmed skupin delavcev. Direktor ni le bogat človek v lepih oblačilih, zaprt za štirimi stenami svoje pisarne, ki uživa velik ugled in prisiljeno spoštovanje vseh podrejenih. Vodja mora bit človek, ki se je pripravil sam obleči v delovno haljo in preizkusiti nove načine dela, se sprehoditi med delavci in se z njimi brez strahu in napetosti pogovarjati in jim ulivati upanje in navdušenje. Nihče ne sme biti zapostavljen, vsak lahko v direktorju vidi osebo, h kateri bi se bil v krizi ali nezadovoljstvu pripravljen zateči. Največji izziv v današnjem času pa je tudi pravilna razdelitev skupnega dobička podjetja. Čigave plače bi namreč morale biti višje in zakaj? Vsak namreč opravlja dovolj pomembno funkcijo, vsak od delavcev – za strojem in računalnikom v pisarni – je nenadomestljivo potreben. Pri tem nam razlike zopet dajejo ugled, ki pomanjšuje modre ovratnike pred belimi. In če mi ne bi uspelo izvršiti velikih razlik na tem področju, pri čemer bi seveda gledala tudi na izobrazbo posameznih skupin, pa bi zagotovo spremenila razlike med plačami žensk in moških, saj me muči dejstvo, da povprečna ženska v Sloveniji zasluži kar za okrog 9 odstotkov nižji dohodek od moških, kar se mi zdi absurdno in nepravilno, saj spodbuja večno, že zgodovinsko problematiko predsodka proti ženskam, torej spolno razlikovanje, ki povzdiguje moške. No, pa saj bi tudi z dejstvom, da bi postala uspešna direktorica, dokazala sposobnost žensk, ki so prav tako lahko zelo odločne in močne voditeljice.

Vsaka stvar ima dobre in slabe strani – tudi v Domelu je tako. Toda kljub temu vidim Domel kot uspešno podjetje prihodnosti. Ne samo v razvoju, z roki v roki s časom in novimi tehnologijami, podjetje bi moralo delati na medosebnih odnosih, pri čemer ne bi bilo nobenih razlik med delavci. Vsak bi se tako počutil vrednega delati, a ne bi smel pozabiti, da mora spoštovati druge, še posebej nadrejene. Kajti če poslušnosti ni, potem tudi delo ne more biti učinkovito. Velikokrat spremembe niso najbolj rožnate za vse, saj je delavcev veliko, toda potrebno je sprejeti vsak izziv in se boriti, da bi skupaj prestopili tudi kakšno višjo stopnico. Glede zaposlovanja pa bi morali iskati najsposobnejše, ne le oblikovati družinskih in prijateljskih vezi in tako pridobivati delovno silo in zaslužek posameznikom. Kandidati bi morali namreč dokazati zanimanje, sposobnost in delavnost. Le s takimi osebami bi lahko podjetje raslo in se razvijalo v prihodnost.

Za konec pa nekaj o preživljanju prostega časa. Kot direktorica bi zagotovo vlagala tudi v športne in kulturne dejavnosti, kot so že delujoče – smučarski klub in tradicionalni zaključni piknik Domela. Kot sponzor bi bila tako mladim glasbenikom, pisateljem, znanstvenikom, umetnikom in športnikom, ki bi se želeli uveljaviti v Sloveniji in po svetu. Domel ni le reka, ki pluje v eno smer. Ima namreč več pritokov. In če vse te, tudi navidezno nepovezane dele, napajamo in jih spodbujamo, bodo tudi oni nekoč lahko nam pomagali ustvariti lepšo prihodnost. Življenje je igra, pravijo, toda vedno je najprej nekdo, ki sestavi pravila – za uspešnost, zaupanje in zadovoljstvo.

JET

MODELARSTVO

V Domelu sem zaposlen 23 let. Sem mojster na programu kolektorskih motorjev v PEMO Reteče. V letu 2002 sem v Domelovem glasilu že objavil članek na temo modelarstva. V tem obdobju se je na področju mojega modelarjenja marsikaj spremenilo. Do leta 2004 sem se večinoma ukvarjal s propelerskimi letalskimi modeli (batnimi motorji), v letih po tem pa so me začeli zanimati modeli z reaktivnim pogonom (s turbinami). Že v tistih časih sem hodil na jet mitinge v sosednjo Italijo. Tam je zanimanje za te modele večje, kakor je v Sloveniji. Odločil sem se, da grem korak naprej in sam izdelam turbino, ker so modeli z jet pogonom veliko dražji.

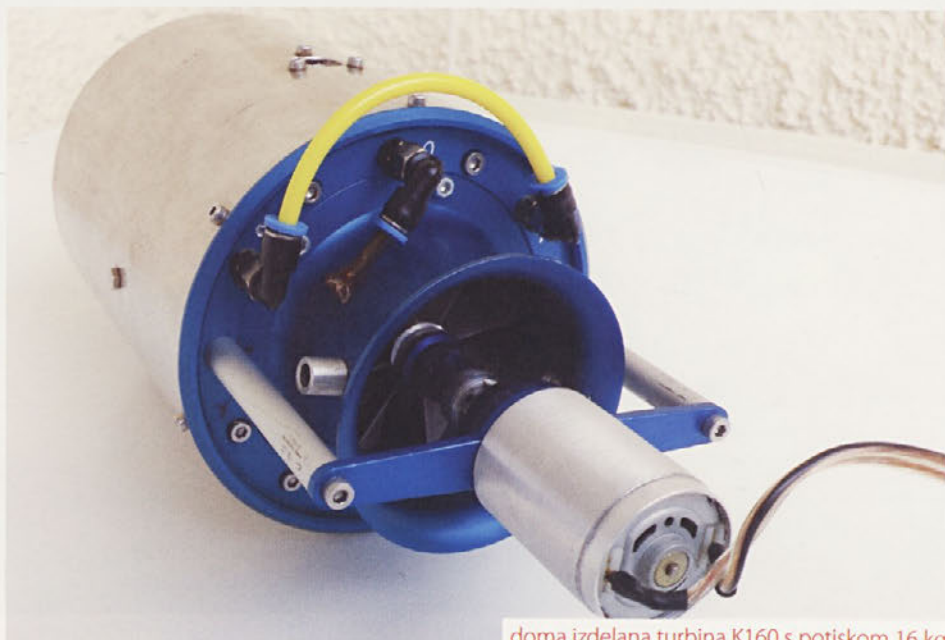

Klemen Rant

Klemen s svojimi modeli

Cena turbin se na tržišču giblje od 1800 do 3500 evrov, odvisno od moči. Na srečo sem na enem od jet mitingov spoznal Franza Walluschniga iz Avstrije, ki mi je veliko pomagal pri mojih začetkih jet modelarstva. On je eden izmed tistih, ki so prvi začeli z razvojem modelarskih turbin in še danes veliko sodeluje. Z veseljem spremlja moje dosežke na področju jet scene in me spodbuja. Moja prva doma izdelana turbina ima moč potiska 8 kg, zanjo sem izdelal letalo vrste delta z imenom SWORD (meč). S tem modelom sem opravil testni polet na strelišču v Crngrobu. Takrat sem ugotovil, da upravljanje takšnega letala ni enostavno. Model je bil hiter, dosegel je hitrost 300 km/h ali več. Na podlagi mojih dolgoletnih izkušenj z modeli z batnimi motorji sem uspešno zaključil let. Kasneje sem se odločil, da naredim korak naprej. Naredil sem močnejšo turbino z močjo potiska 12 kg, ki sem jo vgradil v model SKUNK JET, ki ga je izdelal Franz Walluschnig. S tem modelom sem letos 15. avgusta na modelarskem mitingu

doma izdelana turbina K160 s potiskom 16 kg

Prelet Sword jeta

v Lescah opravil testni let in dosegel tretje mesto. Povedati moram, da modelarji v Sloveniji nimamo ustreznega modelarskega letališča za letenje s temi modeli, ker so le-ti hitri, zato je zanje potreben velik zračni prostor in dolga pristajalna steza. Letališče v Lescah je civilno, kar pomeni, da ga modelarji lahko uporabljamo samo v primeru organiziranih letalskih tekmovanj. Zato se večinoma udeležujem jet mitingov v Italiji, kjer so pogoji za letenje veliko boljši, saj je več ustreznih modelarskih letališč.

Trenutno imam v izdelavi dva modela F16 s turbino moči 14 kg in Falcon K60 s turbino moči 6 kg.

Naj povem še nekaj o delovanju modelarskih turbin. Modelarske turbine delujejo po istem principu kakor prave letalske turbine. Za

Pristanek Skunk jeta

delovanje le-teh se uporablja gorivo kerozin s 5-odstotno mešanico turbinskega olja, ker je zraven vključeno tudi mazanje ležajev. Ležaji so keramični, da lahko zdržijo velike obrate, ki se gibljejo pri maksimalni moči od 120.000 – 160.000 obratov na minuto, odvisno od velikosti turbine. Temperature na izstopu potisnega zraka se gibljejo od 600 do 750 °C. Krmiljenje turbine upravlja posebna elektronika, ki poganja zobniško črpalko s pomočjo kontrole obratov in temperature na izstopu vročega zraka iz turbine. Uporabljam elektroniko nemškega proizvajalca. Za zagon turbine se uporablja plin butan, da ogreje izgorevalno komoro, potem pa elektronika sama s pomočjo zobniške črpalke požene gorivo, da turbina deluje. Poraba goriva je zelo velika, saj porabi pri maksimalni moči delovanja od 300 do 450 ml/min, zato je potrebno imeti v modelih velik rezervoar, od 2 do 3,5 litra, kar zadostuje za približno 6 – 8 minut letenja, odvisno od moči turbine.

Na koncu naj povem, da je ta hobi poleg velikega adrenalina in zadovoljstva cenovno drag, lahko pa tudi zelo nevaren. Pri letenju s temi modeli si modelar ne sme privoščiti napak, mora biti zbran in natančen. V trenutku nepozornosti lahko letalo trešči z veliko hitrostjo na tla in se zaradi vročega motorja in velike količine goriva vžge.

Posnetke mojih letov in testiranja turbin si lahko ogledate na mojem Youtube kanalu Klemen Rant in na mojem Facebook profilu.

Vzlet Sword jeta

NOV

DEFIBRILATOR IN NAŠE SRCE

Janja Kozjek

Ponovno smo v jeseni, čeprav ima letos človek občutek, da že od pomladi, ker sončnega poletja sploh ni bilo. Kaj hočemo? Proti naravi smo majhni in ne bogljeni, saj nam vse večkrat pokaže, kako mogočna je. Zato jo moramo spoštovati in ceniti, kar nam nudi. Lahko smo srečni, da imamo še polno naravnih dobrin, toliko gozdov, ki nam prečiščujejo zrak, dovolj sveže pitne vode, ki jo v drugih delih sveta že močno primanjkuje.

Zavedanje, da naravne vire vse bolj varujemo in varčujemo oz. jih koristno porabljamo, je vse bolj prisotno. Kaj bomo z zastrupljeno vodo, z zastrupljeno zemljo, kamor ne bomo mogli nič saditi, z drevesi, na katerih ne bo sadežev, ker zaradi prevelike uporabe herbicidov in pesticidov ne bo čebel in čmrcljev, ki bi oprášili cvetoča drevesa? Do tega ne sme priti, zato smo vsi odgovorni, da vse to ohranjamo za naše zanamce. Toliko v uvodu, ker me je pred kratkim razjezil kup smeti, ki jih je naznani onesnaževalec odvrgl kar sredi gozda, nedaleč stran od smetnjaka, potem nekontrolirano polita gnojnica tik ob Sori, iz avta streseni cigaretni ogorki na parkirišču in "nalimani" žvečilni gumiji na tleh dvigala. V tokratni številki Mozaika želimo obvestiti vse zaposlene in tudi širšo javnost, da smo v Domelu pred kratkim kupili ročni defibrilator ZOLL, ki je nameščen v vratarnici podjetja. Kupili smo ga v okviru promocije zdravja, sofinanciranje pa je bilo omogočeno s strani ZZS, kjer smo dobili nekaj finančnih sredstev za promocijo zdravja v podjetju. Kaj je defibrilator? Defibrilator je prenosna elektronska naprava, ki z električnim sunkom požene srce v normalen, redni srčni ritem. Je zelo preprosta naprava, ki je namenjena nam laikom in jo lahko uporabi vsakdo. Ob vklopu se samodejno aktivira glasovno vodenje postopka oživljanja v slovenskem jeziku.

V podjetju je prodajalec izvedel tudi usposabljanje za uporabo defibrilatorja, ki se ga je v dveh dneh udeležilo 33 udeležencev. To so zaposleni, ki so usposobljeni za prvo pomoč v podjetju, ter vsi receptorji. Seznam teh zaposlenih je priložen navodilom za uporabo. Drugače pa je kupljen defibrilator namenjen vsesplošni uporabi, saj nas zvočno vodi skozi celoten postopek in nam govori, kaj moramo storiti v primeru uporabe. Najbolj pomembno je, da prepoznamo, kdaj defibrilator uporabiti. Nenadni srčni zastoj se ponavadi pojavi brez opozorila. Ob tem srce zastane in preneha črpati kri. Če oživljanje ni pravočasno, človek lahko umre. Možnost preživetja hitro upade s časom. Če začnemo z oživljanjem takoj, v prvi minuti, je možnost preživetja 90-odstotna. Če z oživljenjem začnemo šele v deveti minuti, je možnost preživetja le 10-odstotna. Pri tem obstaja velika možnost trajnih poškodb možganskih celic.

Očitni znaki odsotnosti cirkulacije se kažejo z naslednjimi znaki:

- NEZAVEST,
- ODSOTNOST NORMALNEGA DIHANJA,
- ODSOTNOST PULZA IN ZNAKOV CIRKULACIJE.

V situaciji, ko se oseba zruši, je pomembno, da ostanemo mirni. Takoj pristopimo k osebi in če vidimo, da kaže prej opisane znake, začnemo s postopkom prve pomoči in organiziranjem reševanja. Pri takšni pomoči je najpomembnejša čim hitrejša časovna odzivnost, saj vsaka sekunda šteje. Pokličemo tudi 112. Temeljni postopek oživljanja z defibrilatorjem v nekaj minutah lahko reši življenje.

Defibrilatorja pa ne smemo uporabiti pri osebah, ki so pri zavesti, dihajo in imajo zaznane znake pulza in cirkulacije. Pri osebah, ki tehtajo manj kot 25 kg in otrocih mlajših od 8 let, uporabimo pediatrične elektrode, ki so v priloženi opremi defibrilatorja.

Še nekaj osnovnih informacij o srčno-žilnem sistemu, ki nam jih je podal dobavitelj defibrilatorja:

BITJE SRCA v človeškem organizmu

- Naše srce začne biti štiri tedne po zanositvi in se ne ustavi do smrti. Novorojenček ima v obtoku približno eno skodelico krvi. Odrasel človek pa približno 4 do 5 litrov, ki jo srce z utripom pošilja v vse celice ter v pljuča in iz pljuč, v približno eni minuti s 75-imi srčnimi utripi.
- Srce ima svoj električni impulz, zato bije tudi izven telesa, dokler ima ustrezno zalogo kisika.
- Povprečno srce odraslega človeka bije 72-krat na minuto, 100.000-krat na dan, 3.600.000-krat

na leto in 2.500.000.000-krat v celem življenju.

- Žensko srce običajno bije hitreje kot moško, to je povprečno 78-krat v minuti, medtem ko moško bije povprečno 70-krat.
- Srce tehta samo od 300 do 500 gramov, prečrpa pa 7.500 litrov krvi skozi 96.000 km ven, arterij in kapilar vsak dan. Hitrost pretoka krvi skozi največjo arterijo – aorto je 1,6 km na uro. Ko kri doseže kapilare, se premika s hitrostjo 109 cm/uro.
- Količina krvi, ki jo srce prečrpa v povprečnem življenju, je taka, kot če bi pustili vodo v kuhinji srednje teči 45 let.
- Srce vsak dan ustvari toliko energije, da bi tovornjak lahko prevozil 32 kilometrov. V celotnem življenju to ustreza vožnji do lune in nazaj.
- Kri je pravzaprav tkivo in ne tekočina. Ko telo počiva, potrebuje kri le 6 sekund za pot od srca do pljuč in nazaj, 8 sekund potrebuje za pot do možganov in nazaj, ter 16 sekund za pot do prstov na nogah in nazaj do srca.

POSKRBIMO ZA SVOJE SRCE!

Ali ste vedeli, da če se smejimo, to v telesu povzroči 20 odstotkov več krvi? Raziskave kažejo, da ogled dobre komedije poveča pretok krvi in na ta način deluje antistresno.

Redna telesna dejavnost krepi srce in kardiovaskularni sistem ter izboljšuje krvni pretok. Tako bo telo bolje izkoriščalo kisik in zniževalo krvni pritisk.

ZDRAV ZAJTRK JE POMEMBEN TUDI ZA NAŠE SRCE

Da se zaradi preskakovanja zajtrka redimo, čivkajo že vrabčki. Vendar od zajtrka ni odvisna le postava, ampak tudi naša produktivnost, saj možgani potrebujejo hrano (da o mišicah ne izgubljam besed). Če nimamo zajtrka, se telo ne bo zares zbudilo, možgani pa bodo počasni, težje se bomo zbrali in na kosilo bomo začeli misliti že nekaj ur, preden bi ga bilo smotno zaužiti. Podobno se zgodi, če za zajtrk poješ nekaj močno sladkanega, saj ti po obroku z enostavnimi ogljikovimi hidrati hitro „pade cukr“, pa naj se sliši še tako protislovno.

Če nam takoj, ko vstanemo, ni do hrane, si zajtrk odnesimo v službo in zajtrkujemo malo pozneje. Kdor zjutraj telovadi, bo zagotovo čutil tudi potrebo po hrani in v tem primeru je še posebej pomembno, da izbere zdrav, polnovreden obrok, ki bo nasitil in nahranil tudi mišice ter vrnil energijo.

Sadje in zelenjava že za zajtrk?

Idealno je, če za zajtrk poješ kos sadja ali zelenjave. Sadje lahko narežeš v skuto ali v kosmiče, nekateri pa prisegajo na zajtrk, sestavljen samo iz obilice svežega sadja. Sadje je idealno za začetek dneva, predvsem za tiste, ki zjutraj težko jeste. Če si ne predstavljaš, kako bi lahko zajtrkoval zelenjavo, se spomni čudovitih omet, ki jih jedo po svetu. Na oljčnem olju prepraži čebulo, papriko, por ali bučke, dodaj sol, vmešana jajca in popraj po okusu.

Skuta na 101 način

Skuta je odlična izbira za zdrav zajtrk! Seveda sezi po pusti skuti – če je pasirana, je naravnost božanska! Skuta je boljša izbira od jogurta, saj ima precej več beljakovin, kar pomeni, da boš dlje sit. Če se ti mudi, lahko poješ kar samo, sicer pa jo lahko zmešaš z naribanimi jabolki ali

drugim sadjem in po želji dodaš žličko medu. Če imaš raje slan zajtrk, vmešaj v skuto nasekljana zelišča (ali čebulo, če te ne moti, da boš ljudem nemara smrdel) in namaži na polnozrnat kruh.

Nepogrešljiva jajca

Jajca so eden najbolj klasičnih zajtrkov, kar jih poznamo. Kuhana ali ocvrta, jajca so polna beljakovin in drugih koristnih snovi, veliko teh pa se skriva v rumenjaku. Pozabi na ameriške fitnes štose in jej tudi rumenjaki, saj je prav tam največ vitamina B12 in dobrega holesterola.

Polnozrnat je

Polnozrnat je vedno dobra izbira, še posebej pa za zajtrk, saj nam dajo veliko energije, zaradi obilice vlaknin pa pomagajo tudi k občutku sitosti. Čeprav se ti morda sprva zdijo polnozrnat je puste, boš kmalu ugotovil, da so lahko zelo okusne – pravzaprav še bolj kot tiste iz prečiščene, osiromašene bele moke. Polnozrnat kruh je seveda najboljši, če ga kupiš v specializiranih eko pekarnah – ali še bolje, če ga spečeš sam. A kruh ni edina stvar, ki je lahko polnozrnat. Polnozrnat so lahko tudi palačinke, muffini, razni kosmiči. Odlična in enostavna izbira so ovseni kosmiči, ki jim sam dodaš rozine ali drugo suho sadje in oreške, žličko medu ali svežega sadja in seveda mleko, skuto, jogurt ...

Posladkajte se zdravo – z medom!

Letos je zaradi vremena bera medu zelo slaba, zato si ga nabavite pravočasno. Brez medu si sama zime ne predstavljaj.

Ste tudi vi takšni, da se nikakor ne morete upreti čokoladi, piškotkom, kakšni tortici in drugim sladkim razvadam, ki so dandanes obnorele svet?

Vse te sladkarije so bile včasih postrežene samo ob posebnih priložnostih ali praznikih, danes pa jih imamo v izobilju vsepovsod. Lahko bi rekli, da so sladkarije skoraj cenejše in lažje dostopne kot kvalitetna zelenjava in sveže neškropljeno sadje. Ljudje smo se torej ob presežkih industrijsko predelane hrane raje začeli vračati k prvotnim, najstarejšim in najmanj kemijsko obdelanim živilom. Eden izmed virov kvalitetnih hranilnih snovi, ki si ga lahko privoščite brez slabe vesti, je zagotovo med. Med tudi ne zakisuje organizma, ampak ga alkalizira.

Že od nekdaj je človek cenil med kot hrano in zdravilo. Včasih so imeli med za božji dar, saj je predstavljal edino sladko hrano. Tako znanost kot ljudsko izročilo opredeljujeta med kot izjemnega zaradi njegovih hranilnih in zdravilnih lastnosti. Velja za afrodisiak in eliksir mladosti.

Med je torej proizvod čebel, ki nastane iz cvetličnega nektarja in iz rastlinske mane. Je izredno aromatičen, gost in lepljiv. Pravzaprav gre za zmes vode in dveh sladkorjev: fruktoze in glukoze. Več kot vsebuje fruktoze, svetlejša bo njegova barva. Ko je med svež, je ponavadi v tekočem stanju, sčasoma pa kristalizira, vendar pa to nikakor ne vpliva na njegovo sestavo in vrednost. Če želite kristaliziran med znova utekočiniti, ga počasi segrevajte na vodni kopeli do 40 oz. 45°C. Hranite ga predvsem v temnih prostorih, na sobni temperaturi ter v zaprti stekleni posodi, ki dobro tesni.

Zanimivo je, da med vsebuje številne hranilne snovi, kot so sladkorji, beljakovine, minerali, aromatične snovi, aminokisljine in vitamini, hkrati pa vsebuje manj kalorij kot beli sladkor, saj ga v eni četrtini sestavlja voda. Zato je med idealno nadomestilo za sladkor, saj bo dal vašim jedem dodatno aromo, bogatejšo in bolj kakovostno ter raznovrstno hranilno sestavo, hkrati pa bo zmanjšal vnos nepotrebnih kalorij v vaše telo. Seveda tudi s količino medu ne gre pretiravati, vendar pa je ta nedvomno bolj zdrava rešitev za neustavljive sladokusce.

Bio medenjaki

Potrebujete:

- 1 kg polnovredne pirine moke (sveže mlete),
- 1 žlica vinskega kamna ali sodo,
- 10 dag mletih orehov,
- lupinico 1 limone,
- 25 dag medu,
- 25 dag margarine,
- 1 žlica cimeta,
- ½ žličke mletih klinčkov,
- ščepec soli, vodo po potrebi.

Vse sestavine ročno zgnetete v mehko testo in iz njega oblikujete kroglice, ki jih pečete 12 -15 minut pri 165°C.

Bio kroglice (slivove, figove, hruškove ...)

Potrebujete:

- 25 dag suhega sadja (slive, fige, jabolčni krljji, hruškovi krljji ...),
- 1 žličko cimeta,
- 1 žličko (po potrebi lahko več) soka limone ali pomaranče,
- med po potrebi,
- 15 dag mletih mandljev.

SREČANJE

SELO, SELA, SELE POD OKRILJEM TD SELCA

Mira Kokalj

Le kaj mi je še tega treba!? Razmišljam, ko se neki majski ponedeljek... ne, ne bil je že torek, pozno ponoči peljem domov z dolgega sestankovanja pred našo veliko prireditvijo, srečanjem Selanov. Dobivamo se vsak ponedeljek zvečer, pa še vmes ko je treba. Bolj ko se bližamo 28. juniju, bolj smo glasni, bolj nervozni, daljši so sestanki... Ideja o pripravi srečanja vasi z imenom SELO, SELA ali SELE izvira od članov Prostovoljnega gasilskega društva Selo nekje iz leta 1996. V začetku leta 1997 so o svoji nameri organizacije srečanj obvestili vse vasi v Sloveniji, ki v svojem imenu vsebujejo besedo SELO, SELA ali SELE.

Odziv je bil dober, zato so se odločili organizirati prvo srečanje v mesecu juniju 1997. Srečanje je bilo uspešno, saj se ga je udeležilo 14 vasi skupno 422 obiskovalci iz drugih krajev. Srečanja, ki so nato sledila v Opatjem selu, Janškovem selu, Selu pri Vodica, Selu pri Žireh in Selu pri Robu so v bistvu pomenila kvalitetno in tudi številčno nadgradnjo prvega srečanja. Zadnjih srečanj se udeležuje okrog 35 vasi z več kot 1000 udeleženci.

Vseh vasi, ki v svojem imenu vsebujejo ime Selo, Sela ali Sele je v Sloveniji kar 95. Vasi z imeni Selca, Selce pa je še 5, tako da nas je možnih kandidatov za srečanje čez 100. Poleg tega imamo dve slovenski vasi tudi v zamejstvu, v Italiji Selz pri Ronkah in Zell-Pfarre v Avstriji.

Za nas, tisto peščico aktivnih članov Turističnega društva Selca bo to velik zalogaj, ki ga sami ne bomo zmogli. Za vse obiskovalce moramo poskrbeti z organizacijo prehrane in drugimi aktivnostmi, ki jim bodo enodnevno bivanje v našem kraju naredile čim bolj pestro in zanimivo, da jih navdušimo z lepoto in ponudbo naših krajev, da bodo o Selški dolini in Selčanih širili dober glas po Sloveniji in po svetu.

Tisto soboto smo se na Rovnu dobili že zgodaj zjutraj, da pripravimo še zadnje detajle v šotoru in okolici. Gostje pa so začeli prihajati po 9. uri. Z Vesno sva bili zadolženi za info točko, torej veliko stika z ljudmi in denarjem. Super nama je šlo, ljudje so bili dobre volje, vsi v pričakovanju novih doživetij, s polnimi usti, saj so se najprej "podpisali" na prvi stojnici, s piškoti, pecivom in dobrodoščilo. Pridne gospodinje so napekle čez 100 kg peciva in piškotov.

Sledil je sprevod vseh vasi z izmenjavo daril, pozdrav župana in nagovori, ter krajši kulturni program. Po kosilu smo organizirali tri vodene izlete, da bi gostje čim bolj spoznali tudi okoliške kraje: z avtobusom v Dražgoše, v Železnike na ogled plavža in muzeja in peš v Selca. Interes je bil velik, kupončki za izlete so hitro pošli in napolnili smo kar 4 avtobuse.

Poleg druženja in zabave z Dor ma cajt, smo poskrbeli za res pester program čez cel dan. Vasi so se pomerile med seboj v pajsanju hloda, metanju balinčkov, kako visoko je pršut,... Predstavili so se selški gasilci,

kulturno društvo s skečem, sankaçi z razstavo sani, TD Železniki s klekljanjem in kovanjem žebeljev in JZR z našo lokalno turistično ponudbo. Na stojnicah so gostje lahko kupili selške izdelke: čipko, med, sir, dražgoške kruhke, kruh in pecivo.

Tako smo skupaj s selškimi gasilci, aktivom kmečkih žena, kulturnim društvom, folklorno skupino, lokalnimi sponzorji in Selčani dobre volje, skupaj uspeli pripraviti in izpeljati prireditve, ki se je je udeležilo 34 slovenskih in zamejskih vasi, skupaj z domačini čez 900 veselih in zadovoljnih obiskovalcev. Navkljub čudnim časom smo znali stopiti skupaj in Sloveniji ponovno dokazali, da so prostovoljna društva tista, ki še ohranjajo in živijo prave vrednote. Dokaz za to so bili prijazni pozdravi, topli pogledi in stiski rok naših gostov, z glasnim sporočilom: Se srečamo spet drugo leto na Selu pri Bledu!

PLAVALNI KLUB RATITOVEC ŽELEZNIKI

RAČUNALNIŠKI NASVETI

Marko Čenčič

Plavalni klub Ratitovec Železniki (PKRŽ) je bil ustanovljen februarja 2014, z namenom, da ohrani in nadaljuje tečaje plavanja za otroke, rekreativno plavanje ter tekmovalno plavanje v Selški dolini.

Roman Megušar

Pošiljanje fotografij po elektronski pošti

Bazen v Železnikih nam omogoča razvoj rekreativnega in vrhunškega plavanja, zato smo se odločili, da to poskušamo ohraniti in razvijati v novo ustanovljenem plavalnem klubu Ratitovec.

Znak plavalnega kluba Ratitovec Železniki predstavlja pogorje Ratitovca. Iz skice pogorja Ratitovca sta izpeljana dva plavalca prostega sloga. V spodnjem delu je dodan znak vode, ki predstavlja reko Soro.

Poletna plavalna sezona je za nami in tako tudi prvo državno prvenstvo v novem klubu. Prva tekma v PKRŽ je bila mednarodna tekma za pokal Term Ptuj, 17. maja 2014. V mesecu maju smo plavali tudi na mednarodnem plavalnem mitingu za pokal mesta Ljubljane. Tekme so bile še v Radvljici in Kranju ter tik pred državnim prvenstvom še 7. Mišov memorial v Ljubljani, kjer sta si Lana Arko in Nik Gladek priplavala 3 rekorde mitinga. Za dobre čase in uvrstitve na vseh tekmah in državnem prvenstvu smo se trudili: Klara Urh, Katja Gartner, Matija Benedičič, Nejc Čenčič, Manca Urh, Nik Gladek, Nina Čenčič, Lana Arko in Jaka Jelenc.

Plavalke in plavalci imajo v mesecu avgustu zaslužene počitnice, v septembru pa spet veselo na delo. Tudi vi se nam lahko pridružite, saj bodo v obnovljenem plavalnem bazenu v Železnikih poleg tekmovalnega plavanja potekali tudi plavalni tečaji za osnovnošolce, plavalna šola in rekreativno plavanje. Vse plavalno znanje boste pridobili s pomočjo Emila Tahiroviča, dolgoletnega vrhunškega slovenskega plavalca.

Več o plavalnem klubu Ratitovec Železniki si lahko preberete na spletni strani kluba - www.pkratitovec.si ali pa za informacije pokličete na telefon - 041/415-765.

Ob ustanovitvi kluba se podjetju Domel zahvaljujemo za finančno pomoč.

Vsi smo že kdaj s pomočjo elektronske pošte poslali kakšno fotografijo na določen naslov. Kakovostna fotografija v današnjem času zasede kar precej prostora. Privatni ponudniki elektronske pošte (gmail,...) imajo kar precej prostora rezerviranega za nas, povsem drugače pa je v podjetjih. Velikost našega elektronskega poštnega predala je omejena, prav tako tudi velikost (v MB) naenkrat poslane pošte.

Fotografije preko službene elektronske pošte z uporabo programa Microsoft Outlook lahko pošiljamo na več načinov.

Najprej je pomembno, ali fotografija mora imeti originalno velikost. V tem primeru je najbolje, da jo v mapi označimo ter kot besedilo prilepimo v polje pripravljene elektronske pošte. Pri pošiljanju fotografije velikosti nad 10 MB lahko nastopi težava, saj vsak prejemnik v našem podjetju nima povečanega poštnega predala.

Priporočljivo je, da če ne potrebujemo originalne velikosti fotografije, za pošiljanje le- te uporabimo sledeč postopek:

V prvem primeru smo fotografijo kopirali, zdaj pa uporabimo polje »pošlji prejemniku pošte«. Program Microsoft Outlook nas bo sam vprašal, kakšno velikost fotografije želimo poslati.

Velikost slike:

Ocenjena skupna velikost: 1,60 MB

Za hitre, malo manj ostre ogleda fotografije je kvaliteta še vedno zadovoljiva, zasede pa kar precej manj prostora.

Velikost slike:

Ocenjena skupna velikost: 230 KB

Torej, če želite nekemu samo pokazati določeno fotografijo, na kateri ostrina ni tako zelo pomembna, jo ob pošiljanju ustrezno zmanjšajte. Ne boste mu po nepotrebnem napolnili poštnega nabiralnika.

IZLET V IZOLO

Marija Demšar

Izola. Prelep primorski kraj. V tem mestecu se moje noge še nikdar niso ustavile. Vedno smo se le na hitro peljali skozenj. No, tokrat bi se skoraj, a ta dva kolka mi pa zadnje čase res nista v »prijazno« pomoč. Še dobro, da nisem stonoga. Ali imajo stonoge sploh kolke?! Ne vem. Uh, kakšen strošek bi to bil za naše obubožano zdravstvo. Moji so menda na dobri poti za zamenjavo.

Strah me je te menjave, priznam! Saj rada spim, toda kaj pa če se iz narkoze ne zbudim več? Kaj bo z Evo? No, obstaja tudi drug način. Blokada določenega dela telesa. So mi že »šarili« po njej, po blokadi. A bil je samo prst na roki. Med posegom se pa celo z zdravnikom oziroma kirurgom lahko pogovarjaš.

Sem ju vprašala, če bo ta prst še funkcioniral, saj me je le to zanimalo, če bom z njim lahko še kaj delala. Sta se fanta malo spogledala, nasmehnila, potem je pa starejši izjavil, da so ženske spraševale že vse mogoče stvari, še nobena pa ni vprašala to glede dela. No ja, potrudila sta se pa. Če je vse odvisno od enega para rok za dve osebi (takrat je bila šele »osebica«), je to še kako pomembno. Ali ne? Sedaj je ta osebica že dekle, a še vedno sva na istem. Takrat je bilo preživetje odvisno le od mojih rok.

Sedaj pa je pogojeno z mojim minulim delom. Pokojnino, namreč.

Pa sem spet zašla nekam na stranski tir. Izola, ne pa tarnanje o nečem, kar je v tej dolini marsikomu še kako znano. Delo je težko najti. Kakršnokoli. Oziroma ga ni.

No, pa sem se jaz, upokojenka, prijavila na enodnevni kopalni izlet na morje. Lažem. Prvotna ideja je bila pravzaprav Evina, ko je videla, da se mi tiste rane po nogah, odkar so bile namočene v Atlantiku, kar nekam sušijo. Sem imela kremo, potem še drugo. No ja, ne vem, morje ali mazilo, ali pa oboje. V glavnem - pomagalo je. »Mami, pojdi,« je rekla, »saj niti ni drago!«

Pa sem se odločila, da grem. Dva dni pred odhodom, v ponedeljek, pa moja hči izjavi, da bi tudi ona šla na morje, če bi imela kakšno možnost. Verjamem, da si je to želela, saj ga že dve leti ni videla.

Torej sem poklicala gospo, ki skrbi pri upokojencih za te stvari, za izlete, za pohode ... Vprašala sem, če je avtobus poln? Ni bil. »Obstaja možnost, da vzamem s sabo tudi hči?« me je še zanimalo. Se je našla, ja. Pa sva šli.

Skrbelo me je! A me kdaj še ni? Vedno, kadar zadnje čase kam grem. Kje je restavracija z že naročenim kosilom? Celo kosilo sva si privoščili. No, saj je doma tudi treba jesti. Vožnja v Izolo je pa stala enajst evrov. Ko pa greš v Ljubljano po nujnih opravkih, pa plačaš še šestdeset centov

več, da prideš še domov, namreč! Prevoznik je pa isti.

Kosilo? Ja. Torej še tistih deset evrov za juho, solato, meso z omako in njoki. Pa še božanska sladica je bila zraven.

V redu. Kaj pa tisto parkirišče, kjer čaka avtobus? Kaj sem jaz? Paničar? Mogoče?

Pa je bilo vse brez težav, le jaz nikakor ne morem »iz svoje kože«.

Na Ravbar komandi je bil predviden postanek. Super, si bomo malo pretegnili noge, pa čas za kavo, ali pa le za minus ali plus dva deci se bo našel. Pa svežega zraka se bomo naužili. O ja! So ravno praznilo greznico. Svež ni bil, oster pa za umret! Smrad na kubik!

Že na počivališču smo se nekateri našli. Vsaj jaz sem jih, znanca namreč. Potem smo se družili še v senci v Izoli. Moja hči, ki je sicer komunikativna, se je priklopila na svoje slušalke in »kva že? ...« Tiste moderne tehnologije jaz pač ne poznam prav dobro. Zraven je pa še nos v knjigo tiščala. Mi je žal, da se je tako ogradila, resnično. Je marsikaj zamudila. Jaz bi ji lahko predstavila kar nekaj zanimivih ljudi. Komunikativna. Zakaj se temu ne reče lepo po slovensko, da se je nekdo pripravljen pogovarjati z vsemi, z vsakim, ali skoraj vsakim, ki se mu znajde na poti. To je to!

No tako, malo kopanja, kosilo, dobršna mera lenarjenja, potem pa še več kopanja, pa pogovori ... Se je čas kar prehitro pomikal proti uri odhoda.

Na koncu se je našel tudi lovor. In divja vinska trta. Ne, nisem ju našla jaz, nabrala sem pa vseeno nekaj primerkov. Lovor je začimba, ki se pri nas kar pogosto uporablja. Trtne liste pa lahko uporabimo za zvitke, ki so podobni sarmam. V paradižnikovi omaki so čudoviti. Pa še malo pireja, njam!

Nato pa pot domov, postanek na Lomu, nič na Ravbar komandi, sicer so se pa vonjave itak že porazgubile. Zadnje čase se mi dogaja, da nikakor nisem dovolj hitro doma. Vožnja se mi vleče v nedogled. Zmeraj sem kar najhitreje hotela k Evi, čeprav mislim, da me ni ravno prav hudo pogrešala. Ali pa? No, tokrat je bila pa z mano, pa vseeno.

Vrnili smo se utrujeni, a srečni. Pa naj še kdo reče, da brezdelje ni naporno! Doma pa kopalnica, potem pa postelja.

Predvsem pa lepo preživet dan. Upam, da še kdaj!

DOMEL

OKTOBER 2014 - MESEC INOVATIVNOSTI

**NAŠI GLAVNI
STRATEŠKI CILJI
SO:**

Povečanje prodaje za 5%

Povečanje produktivnosti in učinkovitosti za 5%

Pozitivni denarni tok izražen v EBITDA > 9%

Čisti dobiček večji od 2% prometa

Registrirajmo ideje in predloge izboljšav v SORO.

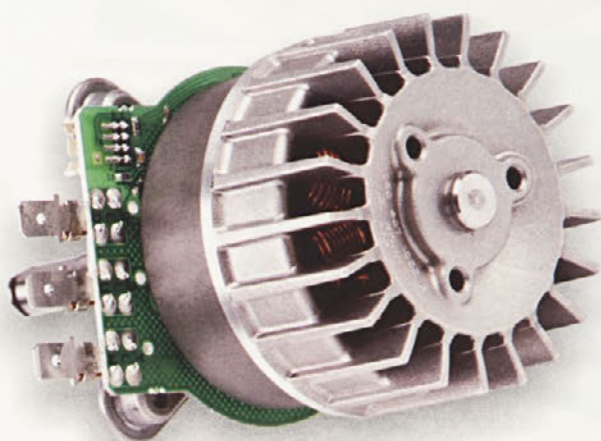
S tem soustvarjajmo Domelovo kulturo sodelovanja in inoviranja.

DOMEL

Trajnostne inovativne rešitve

*✓ in je dosegljiv tistim,
ki premagajo ovire*

Domel, d.o.o.

Otoki 21, 4228 Železniki, Slovenija

Tel.: 04 51 17 100, Fax: 04 51 17 106, e-mail: info@domel.si

www.domel.si